

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાબિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૮-૮૬ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ અંગ્રેજી શિક્ષક

વિષય ૮૮૪૪૪

અંગ્રેજી—શિક્ષક

ભાગ ૧ લો.

—: લખનાર :—

વીરબલ હરિમુખરામ મહેતા,

એસ. ટી. સી, એફ. ટી. એસ.

(બાલ સાહિત્ય પ્રકાશ મંદિરના સંસ્થાપક)

પ્રકાશક

દયાશંકર ભાઈશંકર શુક્લ.

સોનીફળીઆ—મુરત.

પ્રતે ૧૮૬૭ના રૂપમા એકઠ મુજબ સર્વ હક કર્તાને સ્વાધીન છે.)

“ મુરત સીટી પ્રિંટ પ્રેસ ”

મૂલ્ય દશ આના (પોસ્ટેજ સાથે)

ગુજરાત શાળાઓમાં ગ્રંથાલયોની સ્થાપના.

પ્રથમ અધિકૃતિમાં કરી સુધારી વધારે કર્યા નથી. ફક્ત રહી ગએલી બહો સુધારી છે. નવ વર્ષ પછી આ નવિન આવૃત્તિની જરૂર જણાઈ છે એ ખુશી થવાની વાત છે.

આ પુસ્તકનો બીજો ભાગ અનેક કારણોને લીધે હજી પ્રસિદ્ધ થઈ શક્યો નથી. હજી પણ ક્યારે પ્રસિદ્ધ થશે તે ચોક્કસ કહી શકાતું નથી.

તા. ૧-૮-૧૯૨૦ }
મુંબઈ.

વી. હ. મહેતા.

પ્રસ્તાવના.

આ પુસ્તકની રચના સંબંધે કેટલોક ખુલાસો કરવો જરૂરનો છે. હાથે ઇંગ્રેજી શીખનારની મહોટી મુશ્કેલી એ હોય છે કે તેને ગુજરાતી વ્યાકરણ બરાબર આવડતું નથી, એટલે ઇંગ્રેજી વાક્યરચના સમજતી નથી; અને ઇંગ્રેજી વાક્યો બનાવવા જતાં જ્યારે હસવા જેવી ભૂલો થાય છે ત્યારે કંટાળીને તેઓ ઇંગ્રેજી શીખવાનું મૂકી દે છે. માટે આ પુસ્તકમાં પહેલાં ગુજરાતી વ્યાકરણ થોડુંક સમજાવ્યું છે. એથી આ એક મહોટી મુશ્કેલી દૂર થશે. બીજી મુશ્કેલી નવા ઇંગ્રેજી શીખનારને ઇંગ્રેજી વ્યાકરણના બહુવચન અને કાળોના નિયમોની નડ છે. તે અડચણ દૂર કરવા સારૂ આ પુસ્તકમાં શરૂઆતમાં કાંઈપણ નિયમો આપ્યા નથી. નામનાં તે-મજ ક્રિયાપદનાં રૂપો બતાવ્યાં છે અને વાક્ય કેમ બાંધવાય, કયો શબ્દ કયાં મૂકાય એજ શીખવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. આટલું બતાવ્યા પછી સાધારણ રીતે ગુજરાતીમાંથી ઇંગ્રેજી તરજુમો કરવાનું શીખવવામાં આવે છે તેને બદલે પહેલાં ઇંગ્રેજી વાક્યોનો ગુજરાતીમાં તરજુમો કરવા આપવાનો રિવાજ રાખ્યો છે, અને ત્યારપછી ગુજરાતીનો ઇંગ્રેજીમાં તરજુમો કરવાનાં વાક્યો આપ્યાં છે. ઇંગ્રેજીમાં વાક્યો કેમ રચાય છે તેના નિયમ એકલા બજાવાથી ઇંગ્રેજી વાક્યો ઝટ બનતાં નથી. પરંતુ ઇંગ્રેજી વાક્યો બને તે વાંચવાથી શબ્દોનો અનુક્રમ ઝટ મનમાં ઉતરી જાય છે અને પછી જો ગુજરાતીનું ઇંગ્રેજી કરવામાં આવે તો તે સહેલું પડે. એકવાર ચોક્કસ આટલું આવડ્યું કે પછી બીજું વધારે શીખતાં વાર લાગશે નહિ. સાદા કાળો, સા દીચીટીઓ ખજુ આ ભાગનો પુરો અભ્યાસ કરનારને આવડશે.

બીજો ભાગ તૈયાર કરવા માંડ્યો છે અને આશા છે કે થોડા સમયમાં પ્રેસમાં આપવાનું બની શકશે.

સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ-સુરત.

૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૧.

વી. હ. મહેતા

અંગ્રેજી-શિક્ષક.

ભાગ ૧ લો.

આ પુસ્તકનો અભ્યાસ કરતી વખતે હેડેના નિયમો ધ્યાનમાં રાખવાની બલામણુ કરીએ છીએ.

જેઓ એ નિયમો ધ્યાનમાં રાખશે તેઓને ઝટ અંગ્રેજી આવડી જશે એવી અમારી ખાત્રી છે. દરેક કામ કરવાના નિયમો હોય છે. અને જો તે નિયમોને અનુસરીને કામ કરવામાં આવે તો પરિણામ ધારેલુંજ આવે.

(૧) પહેલો અને સૌથી મૂખ્ય નિયમ આ છે કે આખું પુસ્તક એક સપાટે વાંચી જવાથી રહેજ પણ અંગ્રેજી આવડશે નહિ એટલું યાદ રાખવું. દરેક પાઠ બુદ્ધો બુદ્ધો બરાબર તૈયાર કરવાથીજ આવડશે. તેમ એક પાઠ અહિંઆથી, બીજો પહોંચેથી, એમ અનુક્રમ જાળવ્યા વગર પણ જો અભ્યાસ કરવામાં આવશે, તો પણ હેતુ પાર નહિ પડે. કેમકે આખો લાડવો કાંઈ મ્હોમાં એકદમ મૂકી શકાય નહિ. પહેલો પાઠ કર્યા પછી બીજો, બીજા પછી ત્રીજો, એમ એક પછી એક પાઠ કર્યા જવા.

(૨) પહેલાં અંગ્રેજી વાંચ્યો આપ્યાં છે તેમાં પ્રસ્તાવનામાં કલા પ્રમાણે ઉડો હેતુ સમાએલો છે. માટે પહેલાં અંગ્રેજી વાંચ્યોના તરજુમો કરવો અને તેમાં શબ્દો કેમ ગોઠવ્યા છે તે ધ્યાનમાં રાખવું.

અને પછી તે નમુના ઉપર આપેલાં ગુજરાતી વાક્યોનો તરજીમો કરવો; આથી ઉલટો ક્રમ કદી કરવો નહિ. એમ કરવાથી ગોથાં ખાવાં પડશે.

(૩) આ પુસ્તક શિક્ષકની મદદ વિના શીખવાનું હોવાથી પાછળ તરજીમ આપ્યા છે. પરંતુ એ તરજીમનો ઉપયોગ પોતાનાં વાક્યો ગોઠવ્યા પછીજ કરવો. પહેલાં તેનાપર નજર સરખી પચ્ચુ કરવી નહિ. અભ્યાસમાં તેમજ અન્ય કાર્યોમાં પોતાનાપરજ વિશ્વાસ રાખ્યાથી કામ સારું થાય છે તે ભૂલવું નહિ.

(૪) જોડણી એ એક મોટી બાબત છે, તે હમેશાં ધ્યાનમાં રાખવું. અને દરેક શબ્દ કેમ લખાય છે તે ચોક્કસ યાદ રાખવું.

(૫) પુસ્તકમાં આપેલાં નહિ એવાં વાક્યો શીખેલા શબ્દોમાંથી બનાવી જોવાં.

(૬) પાછળ જે તરજીમ આપ્યા છે તેનું અંગ્રેજીનું ગુજરાતી અને ગુજરાતીનું અંગ્રેજી કરી મૂળ વાક્યો સાથે સરખાવી જોવું.

મૂળાક્ષરો વિષે સમજ.

ઇંગ્રેજી મૂળાક્ષરનાં નામ.

એ, બી, સી, ડી, ઈ, એફ, જી, એચ,
આઈ, જો, કે, એલ, એમ, એન,
ઓ, પી, ક્યુ, આર, એસ, ટી,
યુ, વી, ડબલ્યુ, એક્સ, વાઈ, ઝેડ.

ઇંગ્રેજી મૂળાક્ષરો.

(૧) છાપવાના મોટા અક્ષરો.

A B C D E F G H I J K L M

એ બી સી ડી ઈ એફ જી એચ આઈ જો કે એલ એમ

N O P Q R S T U V W X

એન ઓ પી ક્યુ આર એસ ટી યુ વી ડબલ્યુ એક્સ

Y Z.

વાઈ ઝેડ.

(૨) છાપવાના ન્હાના અક્ષરો.

a b c d e f g h i j k l m n o p
q r s t u v w x y z.

(૩) લખવાના મ્હોટા અક્ષરો.

A B C D E F G H I J K L
M N O P Q R S T U V W
X Y Z.

(૪) લખવાના ન્હાના અક્ષરો.

a b c d e f g h i j k l m n o p
q r s t u v w x y z

આમાં અક્ષરો બે જાતના છે. (૧) છાપવાના અને (૨) લખવાના. આ દરેક જાતના અક્ષરમાં પણ બે જાત છે. (૧) મ્હોટા; (૨) ન્હાના. છાપવાના અક્ષરો ચોપડીઓ છાપવાના કામમાં આવે છે, અને લખવાના અક્ષરો લખવામાં વપરાય છે.

અક્ષરો જોડવાની રીત:—છાપવાના અક્ષરો એક બીજાની સાથે મૂકવાથી જોડાય છે; એ અક્ષરની વચ્ચે જોડાણ કરવાની જરૂર નથી. આપણે ગુજરાતીમાં પણ એમજ લખીએ છીએ. “કલમ” એ શબ્દ લખવો હોય તો ‘ક’ ‘લ’ અને “મ” ને સાથે મુકીએ છીએ. તે પ્રમાણે ઇંગ્રેજીમાં Pen (પેન) એ શબ્દ છાપવો હોય તો ‘P’ ‘e’ અને ‘n’ સાથે મૂકી દેવાથી તે શબ્દ લખાય છે. પરંતુ લખવાની રીત જુદી છે. લખવાના અક્ષરો એક બીજા સાથે જોડવા પડે છે. Pen એજ શબ્દ જો આપણે લખવો હોય તો લખવાના અક્ષરોમાંથી ‘p’, ‘e’ અને ‘n’ લઈ જોડ્યા વિના સાથેજ મૂકીએ તો ન ચાલે; પણ તેમને જોડવા જોઈએ. અને તેમની આગળ પાછળ જે પાંખડાંઓ જણાય છે તે આટલા સારજ રાખેલાં છે. અને તેથી જો આપણે આ પાંખડાંઓ જોડી દઈએ તો એક શબ્દ લખી શકાય; જેમકે pen. p ના પાછલા પાંખડાને e ની સાથે જોડ્યું, અને e ના છેડાને n ના આગલા પાંખડા સાથે જોડ્યો, એટલે pen શબ્દ લખાયો. એ પ્રમાણે દરેક અક્ષર એક બીજા સાથે કેમ જોડાય છે તે પરથી જણાશે.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z.

ગમે તે અક્ષરો લઈ ઉપર પ્રમાણે દરેક છૂટે જણાય છતાં એ અક્ષર વચ્ચે તુટ પડે નહિ એવી રીતે જોડવાનો પ્રયત્ન કર્યાથી અક્ષરો કેમ જોડવા તે સમજાઈ જશે.

પાઠ ૧ લો.

ઇંગ્રેજી મૂળાક્ષરના મુખ્ય બે ભાગ કરવામાં આવેલા છે. (૧)

સ્વર અને વ્યંજન. A, E, I, O, U, Y
સ્વર અને વ્યંજન એ અક્ષરોને સ્વર કહે છે. અને એ સિવાયના
બીજાને વ્યંજન કહે છે. એટલે B, C, D,
F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q R, S, T, V,
W, X, Z, એટલા વ્યંજન છે.

A, E, I, O, U, Y, એ અક્ષરોનો બીજા અક્ષરોની સહાય
વિના ઉચાર થઈ શકે છે, અને બીજા અક્ષરોની સાથે જોડાતાં
ગુજરાતીમાં કાનો (।) માત્રા (^) વગેરે જે કામ કરે છે તેવું
કામ કરે છે. ગુજરાતીમાં આપણે “કા” એ શબ્દ લખવો હોય તો
“ક” લખી તેની સાથે કાનો મુકીએ તો “કા” ઉચાર થાય. હવે
ઇંગ્રેજીમાં “કા” લખવો હોય તો K લખને તેની સાથે A જોડવાથી
કા થાય. Ka=કા.

ત્યારે હવે શબ્દો લખતાં શીખવાને સારૂ દરેક અક્ષરોનો ઉચ્ચાર
અને અવાજ કેવો થાય છે તે બતાવવાની જરૂર છે. તેનો કોઠો નીચે
આપીએ છીએ.

સ્વર.

A, અ, એ, ઍ, આ, ઝા, એઈ.	E, એ, અ, ઈ.
I, આઈ, ઈ.	O, ઝો, ઝા, ઍ.
U, અ, ઉ, યુ.	Y, આઇ, ઇ, ય.

વ્યંજન.

B, બ.	C, ક.	S, સ.	D, ડ.	F, ફ.	G, ગ.	જ.
H, હ.	અ.	J, જ.	K, ક.	L, લ.	M, મ.	

N, ન. P, પ. Q, ક R, ર S, સ. T,
ટ. V, વ. W, વ. X, કસ. Z, ઝ.

હવે હેઠેના કોઠામાં ગુજરાતી મૂળાક્ષરો ઇંગ્રેજી કયા મૂળાક્ષરોથી
લખાય તે બતાવ્યું છે.

ક, K. ખ, KH. ગ, G. ઘ, GH. ઙ, NG.
ચ, CH. છ, CHH. જ, J. ઝ, JH. ટ, T.
ઠ, TH. ડ, D. ઢ, DH. ણ, N. ત, T. થ,
TH. દ, D. ધ, DH, TH. ન, N. પ, P.
ફ, F. બ, B. ભ, BH. મ, M. ય, Y ર,
R. લ, L. વ, V, W. શ, SH. ષ, SH.
સ, S. હ, H. ળ, L. ક્ષ, KSH. ર્ણ, GN.
અ, A, U, E. આ, A, AA. ઇ, I, E.
ઈ, E, EE. ઊ, U, O. ઊ, U, OO.

પાઠ ૨ જો.

હેઠે લખેલાં ઇંગ્રેજી નામોના ઉચ્ચાર કરો:—

Champaklall, Ghelabhai, Kalighat, Mansing,
Chhipwad, Bhootan, Take, Cap, Map, Tape,
Tall, Tell, Fun, Tooth, Teeth, Done, Are, Pine,
Nine, Get, Pet, Net, Seat, Tease, Fee, Done,
Some, Come, Go, Serpent, Sin, Pole, Dole Frog,
Gum, Glue, Tune, Cub, Cup, Fly, Cry, Dry.

હેડેના શબ્દો ઇંગ્રેજીમાં લખો:—

ગંગારામ, ખરશેદજી, સુમુખરામ, અતંગપુર, ઝવેરીલાલ, ધોળા,
ગોધરા, હાસરા, ધનપ્રસાદ, ઢાઢર, થાણા, બાવનગર, શંભુપ્રસાદ,
કુરુક્ષેત્ર, જ્ઞાનસ્વરૂપ.

આ દૃષ્ટાંતોમાં સ્વરોના ઉચ્ચાર કેવા થાય છે તે લક્ષમાં રાખો:—

Go So No To Do At An Am.

ગો સો નો ટુ ડુ એટ એન એમ.

at:—Cat, (કેટ). Bat, (બેટ). Fat, (ફેટ). Sat, (સેટ).
Rat, (રેટ). Mat, (મેટ).

an:—Can, (કેન). Man, (મેન). Ran, (રેન). Fan, (ફેન).
Pan, (પેન). And, (અન્ડ). Land, (લેન્ડ).

et:—Let, (લેટ). Pet, (પેટ). Net, (નેટ). Wet, (વેટ).
Get, (ગેટ). Set, (સેટ).

it:—Sit, (સિટ). Pit, (પિટ). Split, (સ્પિલિટ). Fit, (ફિટ).
Kit, (કિટ). Bit, (બિટ).

ot:—Dot, (ડોટ). Not, (નોટ). Got, (ગોટ). Hot, (હોટ).
Pot, (પોટ).

ut:—But, (બુટ). Hut, (હુટ). Cut, (કુટ). Shut, (શુટ).
Nut, (નુટ).

ad:—Lad, (લેડ). Had, (હેડ). Mad, (મેડ). Pad, (પેડ).
Glad, (ગ્લેડ).

ed:—Red, (રેડ). Bed, (બેડ). Fed, (ફેડ). Led, (લેડ).

id:—Bid, (બિડ). Did, (ડિડ). Hid, (હિડ). Kid, (કિડ).
Lid, (લિડ).

op:—Hop, (હોપ). Top, (ટોપ). Stop, (સ્ટોપ). Crop,
(ક્રોપ). Drop, (ડ્રોપ).

up:—Cup, (કપ). Pup, (પપ).

all:—Fall, (ફોલ). Call, (કોલ). Ball, (બોલ). Tall, (ટોલ)
Wall, (વોલ).

ar:—Far, (ફાર). Car, (કાર). Tar, (ટાર). Bar, (બાર).

ull:—Full, (ફુલ). Pull, (પુલ).

પાઠ ૩ જો.

હવે ગુજરાતી આંકડાઓ ઇંગ્લેશમાં કેમ બોલાય તથા લખાય
છે તેનો કાઠો નીચે આપ્યો છે.

૧, 1 One, (વન).	૨, 2 Two, (ટુ).
૩, 3 Three, (થી).	૪, 4 Four, (ફોર).
૫, 5 Five, (ફાઇવ).	૬, 6 Six, (સિક્સ).
૭, 7 Seven, (સેવન).	૮, 8 Eight, (એઇટ).
૯, 9 Nine, (નાઇન).	૧૦, 10 Ten, (ટેન).
૧૧, 11 Eleven, (ઇલેવન).	૧૨, 12 Twelve, (ટવેલ્વ).
૧૩, 13 Thirteen, (થર્ટીન).	૧૪, 14 Fourteen, (ફોર્ટીન).
૧૫, 15 Fifteen, (ફિફ્ટીન).	૧૬, 16 Sixteen, (સિક્સટીન).
૧૭, 17 Seventeen, (સેવન્ટીન).	
૧૮, 18 Eighteen, (એઇટીન).	
૧૯, 19 Nineteen, (નાઇન્ટીન).	
૨૦, 20 Twenty, (ટવેન્ટી).	

વીશ પછીના આંકડા બોલવાની રીત એકજ છે. એટલે બધાનાં નામ આપ્યાં નથી, પરંતુ ૩૦, ૪૦, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, અને ૧૦૦ એટલાનાંજ આપ્યાં છે.

૩૦, 30 Thirty, (થર્ટી).

૪૦, 40 Forty, (ફોર્ટી).

૫૦, 50 Fifty, (ફિફ્ટી).

૬૦, 60 Sixty, (સિક્સટી).

૭૦, 70 Seventy, (સેવન્ટી).

૮૦, 80 Eighty, (એઇટી).

૯૦, 90 Ninety, (નાઇન્ટી).

૧૦૦, 100 One hundred, (વન હન્ડ્રેડ).

હવે ‘ એકત્રીશ ’ બોલવા હોય તો એકત્રીશનો આંકડો ત્રીશ અને એકનો બનેલો છે માટે ત્રીશનો Thirty અને એકનો One મળી Thirty-one કહેવાય. તેમજ બત્રીશ એટલે Thirty-two. તેજ પ્રમાણે Thirty-nine એટલે એગજ્યુયાળીશ. વળી Forty-five એટલે પીસ્તાળીશ, Sixty-seven એટલે સડસેટ, Seventy-seven એટલે સીતોતેર, Eighty-three એટલે ત્રાસી. તેજ પ્રમાણે ‘ એકવીશ ’ એટલે Twenty-one, બાવીશ એટલે Twenty-two વગેરે.

હવે સો એટલે One hundred; તેમ બસો એટલે Two hundred; એ પ્રમાણે hundred આગળ એક, બે, વગેરે સંખ્યાના શબ્દો મૂકવાથી નવસો Nine hundred લગી ગણી શકાય. પછી એક હજારને માટે One thousand [વન થાઉઝન્ડ.]

ત્રણ રકમના આંકડા સામટા બોલવા હોય તો પહેલાં સોના આંકડો, પછી દશકનો આંકડો, અને પછી એકમનો આંકડો એમ બોલાય. છેલ્લા બે શબ્દો વચ્ચે 'and' મૂકવો. એકસોને પચ્ચીશ, One hundred and twenty-five. પાંચસોને સત્તાવીશ, Five hundred and twenty-seven. એજ પ્રમાણે હજારની રકમ બોલવી હોય તો બોલાય. પાંચ હજાર નવસોને સત્તાસી Five thousand, nine hundred and eighty seven *

આ પ્રમાણે સંખ્યાઓ લખાય છે. સાધારણ ઉપયોગમાં આવે તેવી સંખ્યાઓ લખતે તેને ઇંગ્રેજીમાં લખવાનો પ્રયત્ન કરવાથી સંખ્યાઓ ઇંગ્રેજીમાં લખતાં સહેલથી આવડી જશે.

પાઠ ૪ થો.

નીચેની સંખ્યાઓ ઇંગ્રેજી આંકડા અને શબ્દોમાં લખો.
૯૫, ૮૫, ૭૯, ૯૮, ૧૪, ૪૬, ૫૨, ૨૬, ૩૮, ૫૩૨, ૯૦૫,
૪૭૮, ૪૪૫૭, ૭૫૪૩, ૧૫૫૨૯, ૫૦૩૦૯.

હવે ઇંગ્રેજી આંકડામાં લખેલી સંખ્યાને ઇંગ્રેજી શબ્દોમાં લખો:-
529, 845, 1098, 764, 647, 467, 853, 385,
10809, 80796.

---

* કોઈપણ સંખ્યાની જગ્યાએ મીડું હોય તો તે જે સ્થાને હોય તેનો શબ્દ બોલવો નહિ. જેમકે પાંચસોને બે, ૫૦૨; આ આંકડામાં દશકનો આંકડો છે નહિ માટે Five hundred and two. દશ હજાર પછી લાખને ઇંગ્રેજીમાં Lac કહે છે, અને દશ લાખને Ten Lacs, અથવા Hundred Thousand કહે છે. આ બાબતની વધુ વિગત ભાગ બીજામાં મળશે.

પાઠ ૫ મો.

હવે ઇંગ્રેજી વાક્યો કેમ ગોઠવાય તે શીખીશું. પરંતુ ઇંગ્રેજી વાક્યો ગોઠવતાં શીખાય ત્યાર પહેલાં ગુજરાતી વ્યાકરણનો થોડો વિચાર કરી લેવાની જરૂર છે. કારણ કે થોડુંક ગુજરાતી વ્યાકરણ જાણ્યા વિના ઇંગ્રેજી વાક્યો ખરોખર ગોઠવતાં આવડવાં કઠીન છે.

કોઈ પણ ભાષાના શબ્દોના એક રીતે ભાગ થઈ શકે છે. અને એક શબ્દ જે કામ કરે છે તે ઉપરથી તેને અમુક વર્ગમાં મૂકવામાં આવે છે. જેમકે “ચોપડી” એ શબ્દ એક વસ્તુનું નામ છે માટે તેને નામ કહે છે. જવું, ખાવું, વગેરે શબ્દો જવાની, ખાવાની ક્રિયા બતાવે છે માટે તેને ક્રિયાપદ કહે છે. એવી રીતે શબ્દો ગુદા ગુદા વર્ગમાં વહેંચાઈ જાય છે, અને સાધારણ રીતે હેઠેના વર્ગો પડે છે.

(૧) નામ (૨) સર્વનામ (૩) ક્રિયાપદ (૪) વિશેષણ (૫) ક્રિયા વિશેષણ (૬) શબ્દયોગી અથવા વાક્યયોગી અવ્યય (૭) નામયોગી અવ્યય.

જે શબ્દ પ્રાણી, પદાર્થ, ગુણ, ક્રિયા, વગેરેનું નામ સૂચવતો હોય તે નામ કહેવાય છે. માણસ, ગાય, એ નામ પ્રાણીનાં નામ છે માટે તે નામ કહેવાય છે. ‘પુસ્તક’ એ પદાર્થનું નામ છે માટે એ પણ નામ કહેવાય; કિંમત, મિઠાશ, વગેરે ગુણનાં નામ છે માટે તે પણ નામ કહેવાય.

સર્વનામ એટલે જે શબ્દ નામને બદલે વાપરવામાં આવે તે.
 એકનું એક નામ વારેવારે બોલવું ઠીક ન લાગે
 સર્વનામ માટે નામને બદલે, તે, તેઓ, વગેરે શબ્દો વાપ-
 રીએ છીએ. “હું છગનલાલને બોલાવવા ગયો
 ત્યારે તે ઘેર ન હતો.” આ વાક્યમાં બીજાવાર છગનલાલ એ શબ્દ
 ન વાપરતાં તેને બદલે તે વાપર્યો છે. માટે ‘તે’ સર્વનામ છે. “મેં
 પરેતાપરાયને બહુ કહ્યું પણ એણે માન્યું નહિ.”

જે શબ્દથી કોઈપણ ક્રિયા થતી હોય છે એવું સમજાય છે
 તે શબ્દને ક્રિયાપદ કહે છે. ‘રામ સીતાને પરણ્યા’
 ક્રિયાપદ એમાં પરણ્યા શબ્દથી લગતી ક્રિયા સમજાય છે
 માટે એ શબ્દ ક્રિયાપદ કહેવાય છે. તેમજ ઘોડો
 દોડે છે, કુતરાં ભસે છે, છોકરાં રમે છે, એ વાક્યોમાં ‘દોડે છે’,
 ‘ભસે છે’, ‘રમે છે’, એ ક્રિયાપદો છે; કારણકે તેથી ‘દોડવાની’, ‘ભસ-
 વાની’, અને ‘રમવાની’ ક્રિયા સમજાય છે.

જે શબ્દ નામનો ગુણ બતાવે છે તેને વિશેષણ કહે છે. જેમકે,
 રાતો ઘોડો, કાળો કુતરો, સુંદર ચહેરો; આમાં
 વિશેષણ રાતો એ શબ્દથી ઘોડાનો, અને કાળો એ શબ્દથી
 કુતરાનો રંગ સમજાય છે. તેમજ સુંદર એ
 શબ્દથી ચહેરાનો ગુણ સમજાય છે. માટે આ શબ્દો વિશેષણ
 કહેવાય. દષ્ટાંત:—સારો ખોરાક, ખોટું વર્તન, નઠારી ટેવ, વગેરે.
 જે શબ્દો સંખ્યા બતાવે છે તે શબ્દોનો પણ આ વર્ગમાંજ સમા-
 વેશ થાય છે. જેમકે:—પાંચ છોકરા; હજાર માણસો; વગેરે.

વિશેષણ જેમ નામનો ગુણ અતાવે છે તેમ ક્રિયા વિશેષણ ક્રિયાપદનો ગુણ અતાવે છે; એટલે ક્રિયા કેવી રીતે ક્રિયા વિશેષણ થાય છે તે વગેરે અતાવે છે. તે ઉતાવળો ચાલે છે; ગવૈયો સાફ ગાય છે; છોકરો મોટેથી વાંચે છે; ગંગા નદી જોસભેર વહે છે; વગેરે. અહિં 'ઉતાવળો', 'સાફ', 'જોસભેર', એ ક્રિયાવિશેષણો છે.

જે શબ્દ નામની સાથે જોડાઈ તેનો વાક્યમાં ક્રિયાપદ વગેરે સાથે શું સંબંધ છે તે અતાવે છે તે શબ્દ નામયોગી અવ્યય નામયોગી અવ્યય કહેવાય છે. “ચોપડી મેજ ઉપર મૂકો,” “આ માણસ ઝાડ હેઠે બેઠો છે.”

જે શબ્દને, વાક્યના બે ભાગને, અથવા બે વાક્યોને એક ખીજ સાથે જે શબ્દથી જોડાય છે તેને વાક્યયોગી વાક્ય યોગી (ઉભયાન્વયી) કહે છે. “કાલે પરીક્ષા છે માટે મ્હારે નિશાળે વહેલા જવું છે.” “આજ તો આપણાથી બહાર નહિ જવાય કેમકે વરસાદ થયો આવે છે.” આ વાક્યોમાં માટે, કેમકે એ શબ્દો વાક્યયોગી કહેવાય. કે, અને, તથા એ શબ્દો વાક્યયોગી તરીકે વપરાય છે.

પાઠ ૬ છો.

કર્તા અને ક્રિયાપદ.

બાકરજીનું આગળ કહ્યું એટલું જ્ઞાન થયા પછી હવે આપણને વાક્ય રચના સમજવી સહેલ થઈ પડશે. કેટલાંક વાક્યો લઈને તેમાં મૂખ્ય કર્મ બાજતો છે તે જોઈશું એટલે વાક્ય રચના સમજશે. રાવણ સીતાને હરી ગયો. પાંડવોએ કૌરવોને હરાવ્યા. દુર્યોધને

દ્રોપદીની લાજ લીધી. રામલાલે રામચલાલને સાફ કમું ગાયો.
 ઘાસ ખાય છે. ઘોડો દોડે છે. વરસાદ વરસે છે. નદીમાં પૂર
 ચઢે છે. આ બધા વાક્યોમાં એ બાબત ખાસ નજરે પડે છે. દરેક
 વાક્ય કાંઈ ક્રિયા થાય છે એમ બતાવે છે, અને તેટલા માટે દરેક
 વાક્યમાં ક્રિયાપદ વપરાયલું છે. વળી એમ પણ જણાય છે કે ક્રિયા
 કરનાર પણ કોઈ હોય છે અને જેનાપર ક્રિયા થાય છે તે પણ કેટલાંક
 વાક્યોમાં જોવામાં આવે છે. ‘પાંડવોએ કૌરવોને હરાવ્યા’ એ વાક્યમાં
 હરાવવાની ક્રિયા થઈ. ક્રિયાના કરનાર પાંડવો અને એ ક્રિયા કૌરવોના
 સંબંધમાં થઈ. આ પ્રમાણે બધાં વાક્યો તપાસીશું તો જણાશે કે દરેક
 વાક્યમાં ક્રિયાનો કરનાર અને ક્રિયા બતાવનાર શબ્દો તો હોવાજ
 જોઈએ. એમના વિના વાક્ય બનાવી શકાય નહિ. પણ દરેક વાક્યમાં
 કોના સંબંધમાં ક્રિયા કરવામાં આવે છે તે બતાવનાર શબ્દની જરૂર
 નથી. દાખલા તરીકે, ‘ઘોડો દોડે છે’ એ વાક્યમાં દોડવાની ક્રિયા
 કરનાર ‘ઘોડો’ છે, ક્રિયા બતાવનાર ‘દોડે છે’ છે. કોના સંબંધમાં
 ક્રિયા થાય છે તે બતાવનાર કાંઈ નથી. માટે આપણે ધ્યાનમાં એટલું
 રાખવાનું કે વાક્યમાં ક્રિયા કરનાર (કર્તા) અને ક્રિયા બતાવનાર
 (ક્રિયાપદ) તો જોઈએજ; જેના સંબંધમાં ક્રિયા થાય છે તે (કર્મ)
 હોય કે ન હોય.

અંગ્રેજીમાં વાક્ય રચવું હોય તો પહેલાં ક્રિયા કરનાર (કર્તા),
 પછી ક્રિયાપદ, અને છેડે કર્મ, (જેના સંબંધમાં ક્રિયા થઈ હોય તે)
 આવે. આ ક્રમ આપણા ગુજરાતી ક્રમથી જુદો છે. ગુજરાતીમાં
 પહેલાં કર્તા, પછી કર્મ અને છેવટે ક્રિયાપદ એમ આવે છે. આ
 દરેક ધ્યાનમાં રાખવાનો છે.

હવે વાક્ય રચનાનો આરંભ કરીએ ત્યાર પહેલાં એક બે બા-
બતો લક્ષમાં રાખવાની છે. આપણે જોયું કે વાક્યમાં કર્તા અને
ક્રિયાપદ બે આવવાં જોઈએ. અને સહજ વિચાર કરીશું તો માલમ
પડશે કે કર્તા અને ક્રિયાપદ બંનેને બહુ ઘાટો સંબંધ છે. કર્તા,
એકવચનમાં અથવા બહુવચનમાં હોય તે પ્રમાણે ક્રિયાપદને પણ
એકવચનનું કે બહુવચનનું રૂપ આપવું જોઈએ. ગુજરાતીમાં
પણ આપણે “માર બાઈઓ લડયા” એમ કહેતા નથી, પણ ચાર
બાઈઓ લડયા, એમ કહીએ છીએ. તેમજ બાઈનું બહુવચન
બાઈઓ કરી કહીએ છીએ. તેજ પ્રમાણે અંગ્રેજીમાં પણ નામના
અને ક્રિયાપદના રૂપમાં બહુવચન દર્શાવવા સારૂ ફેર થાય છે
શી રીતે અને કેવા ફેર થાય છે તેના નિયમો પાછળથી આપવામાં
આવશે. આ પાઠોમાં તો માત્ર [એ] એવી સંજ્ઞાથી એકવચનમાં
વાપરવાનો શબ્દ સમજવો. અને [બ] એ સંજ્ઞાથી બહુવચનમાં વાપ-
રવાનો શબ્દ સમજવો. ક્રિયાપદના સંબંધમાં પણ એવીજ સંજ્ઞાઓથી
એકવચનનાં અને બહુવચનનાં રૂપ દર્શાવ્યાં છે. એકવચન સાથે
એકવચનનું રૂપ અને બહુવચન સાથે બહુવચનનું રૂપ વાપરવું.

શબ્દો.

નામો.

બાઈ, [એ]. a brother (એ બ્રધર); [બ]. brothers (બ્રધર્સ).
બહેન, [એ]. a sister (એ સિસ્ટર); [બ]. sisters (સિસ્ટર્સ).
છોકરો, [એ]. a boy (એ બોય); [બ]. boys (બોયઝ)
છોકરી, [એ] a girl (એ ગર્લ); [બ]. girls (ગર્લ્સ)
દીકરી, [એ]. a daughter (એ ડોટર); [બ]. દીકરીઓ,
daughters (ડોટર્સ).

દીકરા, a son, [એ સન]; (બ). દીકરા sons (સન્સ).

પુરુષ, (એ). a man (એ મૅન); (બ). men (મેન).

સ્ત્રી, (એ). a woman (એ વુમન); (બ). women, (વિમેન).

ચાકર, (એ) a servant (એ સરવન્ટ); (બ). servants (સરવન્ટસ).

કાકો મામો, માસો, દુઓ, (એ). an uncle (એન અન્કલ);

(બ) uncles (અન્ક્લસ).

કાકી, મામી, માસી, ફોઈ, (એ). an aunt (એન આન્ટ); (બ).

aunts (આન્ટસ).

રોટલી, (એ). a bread (એ બ્રેડ); (બ). breads (બ્રેડઝ).

બેકરૂં, (એ). a child (એ ચાઇલ્ડ); (બ). children (ચિલ્ડ્રન).

પાણી, water (વોટર).

દુધ, milk (મિલ્ક).

ચા, tea (ટી).

ખાંડ, sugar (શુગર).

બોપડી, (એ). a book (એ બુક); (બ). books (બુક્સ).

વાસણ, (બ). Utensils (યુટેન્સલ્સ).

કપડાં, (બ). clothes (ક્લોથ્સ).

ક્રિયાપદો.

જાય છે, (એ). goes (ગોઝ); (બ). go (ગો).

ખાય છે, (એ). eats (ઈટ્સ); (બ). eat (ઈટ).

દોડે છે, (એ). runs (રન્સ); (બ). run (રન).

પીએ છે, (એ). drinks (ડ્રીંક્સ); (બ). drink (ડ્રીંક).

રમે છે, (એ). plays (પ્લેઇઝ); (બ). play (પ્લે).

કુદે છે, (એ). jumps (જમ્પસ); (બ). jump (જમ્પ).

હસે છે, (એ). laughs (લાફસ); (બ). Laugh (લાફ).

વાંચે છે, (એ). reads (રીડઝ); (બ). Read (રીડ).

ધુએ છે, (એ). washes (વોશીઝ); (બ). Wash (વૉશ).

ચહાય છે, (એ). loves (લવઝ); (બ). Love (લવ);

(એ) likes (લાઇક્સ); (બ). Like, (લાઇક).

બનાવે છે, (એ). prepares (પ્રિપેર્સ); (બ). Prepare (પ્રિપેર).

મુખ્યના:-કોઈ મુકરર નહિ એવા ગમે તે એક માણસ અથવા એવી ગમે તે એક વસ્તુનું નામ વાપરવું હોય તો નામની આગળ A 'એ' મૂકવો. એક કરતાં વધારે વસ્તુ હોય ત્યાં A 'એ' ન આવે. અને અમુક કોઈ ચોક્કસ વસ્તુ या માણસનો વિચાર કરતા હોય એ તો નામની આગળ The 'ધી' શબ્દ મુકવો.

દૃષ્ટાંતો:-a girl એટલે ગમે તે એક છોકરી. પરંતુ the girl એટલે અમુક મુકરર છોકરી. 'છોકરીઓ' એ બહુવચનમાં છે; માટે girls થાય. અમુક છોકરીઓ વિશે બોલવું હોય તો the girls. ગમે તે છોકરીઓ માટે બોલવું હોય તો એકલું girls.

પાઠ ૭ મો.

હેંડે લખેલાં ઈંગ્લેજ વાક્યોનું ગુજરાતી કરો:-

1.+The child eats bread. 2. Servants wash utensils. 3. Women drink water. 4. Men like

---

+વાક્યના પહેલા શબ્દનો પહેલો અક્ષર મોટો મૂકવો. જેમ T, Theમાં છે તેમ.

children. 5. Children drink milk. 6. The child eats sugar. 7. The boys read a book. 8. Children love aunts. 9. Boys drink tea. 10. Boys and* girls. 11. A boy and* a girl. 12. A man and a woman. 13. A woman washes clothes. 14. A man drinks tea. 15. Boys read books and girls play.

નીચેનાં ગુજરાતી વાક્યોને ઇંગ્લેજમાં લખો:—

વાક્યો:—૧. છોકરો દોડે છે. ૨. 'અમુક' છોકરાઓ રમે છે. ૩. છોકરીઓ પાણી પીએ છે. ૪. છોકરો 'અમુક' કુદે છે. ૫. ચાકરો કપડાં ધુએ છે. ૬. 'અમુક' છોકરું દોડે છે. ૭. છોકરાં દૂધ પીએ છે. ૮. સ્ત્રીઓ લુગડાં ધુએ છે. ૯. છોકરાંઓ ચોપડીઓ વાંચે છે. ૧૦. 'અમુક' પુરુષ છોકરાને ચઢાય છે. ૧૧. સ્ત્રીઓ છોકરાને ચઢાય છે. ૧૨. કાકી ચા બનાવે છે. ૧૩. છોકરું ખાંડ ખાય છે. ૧૪. ચાકરો વાસણ માંજે છે. ૧૫. છોકરો દૂધ પીએ છે. ૧૬. ચાકર હસે છે. ૧૭. 'અમુક' મામી રોટલી ખાય છે. ૧૮. છોકરાઓ કાકીઓને ચઢાય છે. ૧૯. છોકરાંઓ ખાંડ ખાય છે.

to school (ટુ સ્કૂલ) નિશાળે. they (થે) તેઓ.

risers (રાઇઝીસ) ઉઠે. a cock (કોક) મરઘો. (અમુક.)

crows (ક્રોઝ) કૂકરૂક કરે છે. bees (બીઝ) મધમાખીઓ.

honey (હની) મધ. masons (મેસન્સ) કઢીઆ.

* and (એન્ડ)=અને, તથા.

build (બીલ્ડ) બાંધે છે. houses (હાઉસીઝ) ઘરો.
 are (આર) છે. Ganga ગંગા (ગંગા નામ).
 pulls (પુલ્સ) ખેંચે છે. cart (કાર્ટ) ગાડું.
 kills (કીલ્સ) મારે છે. fox (ફોક્સ) લોકડી.
 foxes (ફોક્સીઝ) લોકડીઓ. cries (ક્રાઈઝ) રડે છે.
 birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ. God (ગોડ) ગરમેશ્વર.

હેઠેનાં વાક્યોનું ગુજરાતી કરો.

1. I read a book. 2. They go to school.
3. The sun rises. 4. The cock crows. 5. Dogs bark.
6. Bees make honey. 7. Masons build houses.
8. They are brother and sister. 9. Ganga sings a song.
10. Boys read books. 11. An ox pulls a cart.
12. Cows eat grass. 13. I have two horses.
14. He kills a fox. 15. They kill foxes.
16. The mouse runs. 17. A child cries.
18. Birds fly. 19. Cows graze.
20. Men worship God.

પાઠ ૮ એ.

હાથ, (એ). a hand (હેન્ડ); (બ). hands (હેન્ડ્ઝ).
 પગ, (એ). a leg (લેગ); (બ). legs (લેગ્ઝ).
 માથું, (એ). a head (હેડ); (બ). heads (હેડ્ઝ).
 આંગળી, (એ). a finger (ફિંગર); (બ). fingers.
 આંખ, (એ). an eye (એન આઈ); (બ). eyes.

કુશાર, (એ) a carpenter (કારપેન્ટર); (બ) carpenters.
 કુવાર, (એ) a blacksmith (બ્લેકસ્મિથ); (બ) blacksmiths.
 (બ્લેકસ્મિથસ).

પરમેશ્વર, God (ગોડ). આપણને, us (અસ).

પક્ષી, (એ) a bird (બર્ડ); (બ) birds (બર્ડ્સ).

ટેબલ, (એ) a table (ટેબલ); (બ) tables (ટેબલ્સ).

બળદ, (એ) an ox (એન ઓક્સ); (બ) oxen (ઓક્સન).

પેટી, (એ) a box (બોક્સ); (બ) પેટીઓ, boxes (બોક્સીઝ).

ગાય, (એ) a cow (એ કાઉ); (બ) cows (કાઉઝ).

બકરી, (એ) a she goat (શીગોટ); (બ) she-goats.

બકરો, (એ) a he-goat (હીગોટ); (બ) he-goats.

કુતરો, (એ) a dog (ડોગ); (બ) dogs (ડોગ્સ).

કુતરી, (એ) a bitch (બિચ); (બ) bitches (બીચીઝ).

કુરકુરીયું, (એ) a pup (પપ); (બ) pups (પપ્સ).

બળે છે, (એ) worships (વર્શીપ્સ); (બ) worship.

છે (પાસે છેના અર્થમાં), (એ) has, (હેઝ)*

છે, (બ) have મને છે. I have (આઈ હેવ).

છે, (એ) is (ઇઝ); (બ) are (આર).

બનાવું છું, *I make (આઈ મેક).

બનાવે છે, (એ) makes (મેક્સ); (બ) make.

હડે છે, (એ) flies (ફાઇઝ); (બ) fly.

* “હું” હોય ત્યારે બહુવચનનું ક્રિયાપદ વાપરવું. હું દોડું છું.

I run (આઈ રન). પણ તે દોડે છે, he runs.

આપે છે, (એ). gives (ગિવઝ); (અ). givo (ગિવ).
 ચરે છે, (એ). grazes (ગ્રેઝીઝ); (અ). graze (ગ્રેઝઝ).
 બસે છે, (એ). barks (બાર્ક્સ); (અ). bark (બાર્ક).
 બોલે છે, (એ). speaks (સ્પીક્સ); (અ). speak.
 કહે છે, (એ). tells (ટેલ્સ). (અ). tell.
 વાર્તા, (એ). tale (એ ટેલ); (અ). tales (ટેલ્સ).
 જુએ છે, (એ). sees (સીઝ); (અ). see. (સી).
 ગાય છે, (એ). sings (સિંગ્ઝ); (અ). sing (સીંગ).
 ગાયન, (એ). a song (સોંગ); (અ). songs (સોંગ્ઝ).
 ઘડે છે, (એ). forges (ફોર્જિઝ); (અ). forge (ફોર્જ).
 લોહું, iron (આયર્ન). કંસારો, coppersmith (કોપરસ્મિથ).
 પીત્તળ, brass (બ્રાસ). તાંબું, copper. ઘાસ, grass (ગ્રાસ).

નીચેનાં ગુજરાતી વાક્યોને ઇંગ્લેશમાં લખો:—

૧. બાઈઓ બહેનોને ચઢાવે છે. ૨. બહેનો અને બાઈઓ.
 ૩. લુહાર લોહું ઘડે છે. ૪. મગન તાંબું ઘડે છે. ૫. સુથાર ટેબલ
 બનાવે છે. ૬. છોકરીઓ ગાય છે. ૭. છોકરો ગાયન ગાય છે. ૮.
 પરમેશ્વર આપણને જુએ છે. ૯. પક્ષીઓ ઉડે છે. ૧૦. પક્ષી ગાય
 છે. ૧૧. ગાયો ચરે છે. ૧૨. બકરી ચરે છે. ૧૩. કુતરો (અમુક)
 બસે છે. ૧૪. કુતરીઓ (અમુક) બસે છે. ૧૫. ગાયો દૂધ આપે
 છે. ૧૬. છોકરો વાર્તા કહે છે. ૧૭. બળદ ચરે છે. ૧૮. બાઈ
 (અમુક) દૂધ આપે છે. ૧૯. મામી ચા બનાવે છે. ૨૦. બક-
 રીઓ દૂધ આપે છે. ૨૧. કુતરો (અમુક) રોટલી ખાય છે. ૨૨.
 કંસારો વાસણ બનાવે છે. ૨૩. મને હાથ છે. ૨૪. મને પગ છે.
 ૨૫. મને આંખો છે. ૨૬. કુરકુરીયાં (અમુક) દૂધ પીએ છે. ૨૭.

સુથાર આ પીએ છે. ૨૮. બળદો અને ગાયો દોડે છે. ૨૯ અમુક પક્ષીઓ ગાય છે. ૩૦. પક્ષી (અમુક) ઉડે છે. ૩૧. હું પરમેશ્વરને બળું છું. ૩૨. સુથાર પરમેશ્વરને બળે છે. ૩૩. લુહારો પરમેશ્વરને બળે છે. ૩૪. સુથારો પેટી બનાવે છે. ૩૫. સુથાર પેટીઓ બનાવે છે. ૩૬. કુતરો અને કુરકુરીઆં દોડે છે. ૩૭. બળદો ઘાસ ખાય છે. ૩૮. છોકરીઓ લુગડાં ધુએ છે. ૩૯. કંસારો પીત્તળની પેટી (brass box) બનાવે છે. ૪૦. બહેનો અને બાઈઓ ચોપડીઓ વાંચે છે.

પાઠ ૯ મો.

a thief (થીફ) ચોર; (બ) thieves (થીવ્ઝ).

a fool (એ ફૂલ) મૂખ માણસ; (બ) fools.

tells (ટેલ્સ) કહે છે; (બ) tell.

lies (લાઈઝ) જુઠાણું; (એ) lie (લાઈ).

leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં; (એ) a leaf, (લીફ).

we live (વી લીવ) અમે રહીએ છીએ.

horses (હોર્સીઝ) ઘોડાઓ; (એ) a horse.

draw (ડ્રો) ખેંચે છે; (એ) draws.

carriages (કેરિજીઝ) ગાડીઓ; (એ) carriage.

hair (હેર) વાળ.

farmers (ફાર્મર્સ) ખેડુતો; (એ) a farmer.

sow (સો) વાવે છે; (એ) sows.

seeds (સીડઝ) બીયાં; (એ) a seed.

gram (ગ્રેમ) ચણા.

horns (હોર્નસ) શીંગડાં; (એ) a horn.

protects (પ્રોટેક્ટસ) રક્ષણ કરે છે; (બ) protect.

fruits (ફ્રુટસ) ફેલા; (એ) a fruit.

હેડેનાં વાક્યોનું ગુજરાતી કરો:—

1. The thief climbs a tree. 2. Vishnu is a boy.
3. The dog drinks water. 4. This is a tree.
5. A fool tells lies. 6. The thief runs. 7. The ox eats grass.
8. Dogs have hair. 9. Bees make honey.
10. Trees have leaves. 11. We live in Hindustan.
12. Horses draw carriages. 13. Men have hair.
14. Oxen plough fields. 15. Farmers sow seeds.
16. Horses eat gram. 17. The ox has horns.
18. Men love God. 19. God protects us.
20. Birds eat fruits.

શબ્દો.

ધોડાવાળો, (એ). a groom (ગ્રુમ); (બ). grooms (ગ્રુમ્સ).

દરજી, (એ). a tailor (ટેઇલર); (બ) tailors (ટેઇલર્સ).

મહેતાજી, (એ). a teacher (ટીચર); (બ). teachers.

પાઠ, (એ). a lesson (લેસન); (બ). lessons (લેસન્સ).

ઢાણીઓ, (એ). a grain-merchant (ગ્રેઇન મરચન્ટ); (બ) grain-merchants (ગ્રેઇન મરચન્ટ્સ).

અનાજ, grain (ગ્રેઇન). શાક, vegetables (વેજટેબલ્સ).

પરતાગીઓ, (એ). a green-grocer (ગ્રીન ગ્રોસર); (બ).

green grocers, (ગ્રીન ગ્રોસર્સ). કાપડ, cloth (ક્લોથ).
કાપડીઓ, (એ). A cloth-merchant (ક્લોથ મર્ચન્ટ).

(બ). cloth-merchants (ક્લોથ મર્ચન્ટસ).

ધર્ણ, wheat (વ્હીટ).

માળી, (એ). a gardener (ગાર્ડનર); (બ) gardeners

(ગાર્ડનર્સ); (એ) a florist (ફ્લોરિસ્ટ); (બ). florists.

દાકતર, (એ). a doctor (ડોક્ટર); (બ). doctors (ડોક્ટર્સ).

દવા, medicine (મેડિસિન).

કારકુન, (એ). a karkun; a clerk (ક્લાર્ક).

(બ). karkuns; clerks (ક્લાર્ક્સ).

વકીલ, a vakil; a pleader (પ્લેડર); (બ).

vakils; pleaders.

છાપનાર, (એ) a printer (પ્રિન્ટર); (બ). printers.

ચોપડીઓ વેચનાર, (એ). a bookseller (બુક્સેલર); (બ).

booksellers (બુક્સેલર્સ).

મુંબાઈ મેલ, the Bombay mail.

આગમાડી, (એ) a train (ટ્રેન); (બ). trains (ટ્રેનસ).

જોડે છે, (એ). yokes (યોકસ); (બ) yoke (યોક).

હાકે છે, (એ). drives (ડ્રાઈવ્ઝ); (બ) drive (ડ્રાઈવિ).

સીવે છે, (એ). sews (સેઝ); (બ). sew (સો).

શીખવે છે, (એ) teaches (ટીચીઝ); (બ) teach (ટીચ).

વાંચે છે. (એ) reads (રીડઝ); (બ). read (રીડ).

વેચે છે, (એ). sells (સેલ્સ); (બ). sell (સેલ).

ખરીદે છે, (એ). buys (બાઇઝ); (બ). buy (બાય).
 લાવે છે, (એ). brings (બ્રીંગ્સ); (બ). bring (બ્રિંગ).
 આપે છે, (એ). gives (ગિવ્ઝ); (બ). give (ગિવ).
 લખે છે, (એ). writes (રાઇટ્સ); (બ). write (રાઇટ).
 વકીલાત કરે છે, (એ). pleads (પ્લિડ્ઝ); (બ). plead.
 છાપે છે, (એ). prints (પ્રિન્ટ્સ); (બ). print (પ્રિન્ટ).
 ઉપડે છે, (એ). starts (સ્ટાર્ટ્સ); (બ). start (સ્ટાર્ટ).
 આવે છે, (એ). comes (કમ્સ); (બ) come (કમ).

નીચેનાં ગુજરાતી વાક્યોને ઇંગ્લેશમાં લખો:—

૧. ઘોડાવાળો ગાડી જોડે છે. ૨. રાજરામ ગાડી હાંકે છે.
 ૩. દરજી લુગડાં શીવે છે. ૪. મહેતાજી પાઠ શીખવે છે. ૫. છોકરો
 પાઠ વાચે છે. ૬. કબૂત્રો અનાજ વેચે છે. ૭. પરતાગીઓ શાક
 વેચે છે. ૮. કાપડીઓ કાપડ વેચે છે. ૯. હું ઘઉં ખરીદું છું.
 ૧૦. શાન્તારામ કેરી લે છે. ૧૧. ચાકર દૂધ લાવે છે. ૧૨. માળીઓ
 ફુલ વેચે છે. ૧૩. દાંડરો દવા આપે છે. ૧૪. મોચી જોડા શીવે
 છે. ૧૫. કારકુનો કાગળ લખે છે. ૧૬. વકીલો વકીલાત કરે છે.
 ૧૭. છાપખાનાવાળો ચોપડી છાપે છે. ૧૮. ચોપડી વેચનાર ચોપડી
 વેચે છે. ૧૯. મુંબઈ મેલ સુરતથી ઉપડે છે. ૨૦. આગગાડી આવે છે.

પાઠ ૧૦ મો.

નામ અને વિશેષણ.

જે શબ્દ નામનો ગુણ બતાવે છે તેને આપણે વિશેષણ ક-
 હીએ છીએ. એ વિશેષણ ઇંગ્લેશ વાક્યમાં ક્યાં મૂકાય? વિશેષણ
 નામનો ગુણ બતાવે છે માટે નામની સાથેજ આવે. ગુજરાતીમાં
 પણ વિશેષણ નામની સાથેજ આવે છે.

દાખલા:—સારો ઘોડો, સુંદર સાળુ, રાતો કુતરો, કરડકણું કુતરો વગેરે. ઇંગ્રેજીમાં સારો એટલે good (ગુડ). અને ઘોડો એટલે horse (હોર્સ). તેથી સારો ઘોડો એમ ઇંગ્રેજીમાં કહેવું હોય તો, a good horse; બહુ વચનમાં good horses (ગુડ હોર્સિઝ). ગુજરાતીમાં સારો ઘોડો કહીએ છીએ પણ ઇંગ્રેજીમાં વિશેષણમાં બહુ વચન બતાવવા માટે ફેર થતો નથી. નામની આગળ a, an, અથવા the મૂકીએ છીએ તે નામની સાથેના વિશેષણ આગળ મૂકવો. good a boy નહિ; પરંતુ a good boy; the good boy; વગેરે.

કાળું, black (બ્લેક).

ધોળું, white (વ્હાઇટ).

આળસુ, idle (આઇડલ).

લાંબુ, long (લૉંગ).

અંધારો, dark (ડાર્ક).

સારું, fine (ફાઇન).

રાતું, red (રેડ).

તીણું, sharp (શાર્પ).

લીલું, green (ગ્રીન).

પીળું yellow (યેલો).

કઠણું, hard (હાર્ડ).

પાતળું, thin (થિન).

નરમ, soft (સોફ્ટ).

ગુલાબી, pink (પિન્ક).

ઉદ્યોગી, industrious

(ઇન્ડસ્ટ્રીઅસ).

કાગડો, (એ). a crow (ક્રો); (બ). crows (ક્રૉઝ).

પાંદડું, (એ). a leaf (લીફ); (બ). leaves (લીવઝ).

પાધડી, (એ). a turban (ટર્બન); (બ). turbans.

ધોતીયું, (એ). a dhotar (ધોતર); (બ). dhotars (ધોતર્સ).

ધેડું, (એ). a sheep (શીપ); (બ). sheep.

વાવટો, (એ). a flag (ફ્લેગ); (બ). flags (ફ્લેગઝ).

- ખાંડુ, (એ). a calf (કાંચ); (બ). calves (કાવજ).
 વિદ્યાર્થી, (એ). a student (સ્ટુડન્ટ); (બ). students.
 હડી, deep (ડીપ). નદી, river (રિવર).
 ઝોરડો, (એ). a room (રૂમ); (બ). rooms (રૂમ્સ).
 કાથળી, (એ). a purse (પર્સ); (બ). purses (પર્સીઝ).
 ગુલાબ, (એ). a rose (રોઝ); (બ). roses (રોઝીઝ).
 ચપુ, (એ). a knife (નાઈફ); (બ). knives (નાઈવ્ઝ).
 કોટ, (એ). a coat (કોટ); (બ). coats (કોટ્સ).
 અંતઃકરણ, heart (હાર્ટ).
 છત્રી, an umbrella (અમ્બ્રેલા). ધાતુ, metal (મેટલ).
 સાડી, (એ). a sari (સારી); (બ). saris (સારીઝ).

ઇંગ્રેજીનું ગુજરાતી કરો:—

1. A black duck. 2. A white horse. 3. Hard metal. 4. A long dhotar. 5. A deep river. 6. Hot water. 7. The hot pot. 8. Red roses. 9. A black flag. 10. A dark room. 11. A sharp knife. 12. The green leaf. 13. An idle boy. 14. Red roses. 15. Yellow leaves.

ગુજરાતીનું ઇંગ્રેજી કરો:—

૧. કાળું કુતરું. ૨. પીળા વાવટા. ૩. તીવ્રો ચપ્પુ. ૪. ઉદ્યોગી વિદ્યાર્થીઓ. ૫. આજસુ છોકરો. ૬. અંધારો ઝોરડો. ૭. કાળી ખાવડી. ૮. ધાતુ પોતીયું. ૯. ગુલાબી સાડી. ૧૦. રાતાં ગુલાબો.

૧૧. આજણ પાકું. ૧૨. ધીળી કાથળી. ૧૩. નરમ અંતઃકરણ. ૧૪. રાતી પેટી. ૧૫. ધોળો ડગલો. ૧૬. પાતળાં (Fine) ધોતીયાં. ૧૭. રાતો ઝોરડો. ૧૮. ઠાળા કાગડા. ૧૯. લીલાં પાદડાં.

પાઠ ૧૧ માં.

સુંદર, beautiful (બ્યૂટિફુલ). મોટો, big (બિગ).
વિશાળ, extensive (એક્સટેન્સિવ). પહોળો wide (વાઇડ).
સાંકડું, narrow (નેરો). પ્રકાશિત, bright (બ્રાઇટ).
નહાતું, little (લીટલ); small (સ્મોલ). પાળેલું, pet (પેટ).
સારું, good (ગુડ). કડવું, bitter (બિટર).
કઠણ, hard (હાર્ડ). મધુર, મીઠું, sweet (સ્વીટ).
ઠંડું, cold (કોલ્ડ). ગરમ, hot (હોટ).
ખરાબ, bad (બેડ). થોડું few (ફ્યુ).
ઘણું, many (મેની). ઘણું, much (મચ).
વધારે, more (મોર). થોડાં, કેટલાંક, some (સમ).
અડધું, half (હાફ). છેલ્લું, last (લાસ્ટ).
આ, this (ધિસ). પેલું, that (ધેટ). પવિત્ર, holy (હોલી).
મોખમ્મ, pure (પ્યૂર). લાકડાનું, wooden (વુડન).
ઉદ્યોગી, diligent (ડિલિજન્ટ). સુંદર, pretty (પ્રિટી).
ધરડો, old (ઓલ્ડ). જુનું, old (ઓલ્ડ). નવું, new (ન્યુ).
જુવાન, young (યંગ). આનંદી, merry (મેરી).
આધુ, distant (ડીસ્ટન્ટ). નબળું, weak (વીક).
બાગ, (એ). a garden (ગાર્ડન); (બ). gardens (ગાર્ડન્સ).
રસ્તો (એ). a road (રોડ); (બ) roads (રોડ્ઝ).

- દિવસ, (એ). a day (ડે); (બ). days (ડેયઝ).
- બારણું, (એ). a door (ડોર); (બ). doors (ડોર્સ).
- ઘર, (એ). a house (હાઉસ); (બ). houses (હાઉસીઝ).
- સાબુ, (એ). a soap (સોપ); (બ). soaps (સોપ્સ).
- જમીન, ground (ગ્રાઉન્ડ); soil (સોઇલ).
- હવા, climate (ક્લાઇમેટ); (કોઈ ગામની હવાના અર્થમાં).
- (સાધારણ હવાના અર્થમાં) air (એઅર).
- પવન, breeze (બ્રીઝ); wind (વિન્ડ).
- સીપાઇ, (એ). a peon (પીકેન); (બ). peons. (પીકેન્સ);
- (એ). a sepoy (સિપોય); (બ). sepoy (સિપોયઝ).
- રમકડું, (એ). a toy (ટોય); (બ). toys (ટોયઝ).
- રોટલો, (એ). a loaf (લોફ); (બ). loaves (લોવ્ઝ).
- મંદિર, (એ). a temple (ટેમ્પલ); (બ). temples.
- મહોલ્લો, (એ). a street (સ્ટ્રીટ); (બ). streets.
- સાધુ, (એ) a sadhoo (બ); sadhoos (સાધુઝ).
- મહાત્મા, (એ). a sage (સેઇજ); sages (સેઇજઝ).
- કબાટ, (એ). a cupboard (કપબોર્ડ); (બ). cup-boards.
- નિશાળીયો; (એ). a school boy (સ્કૂલબોય).
- સ્વભાવ, temper (ટેમ્પર).
- તળાવ, (એ) a pond (પોન્ડ); (બ). ponds (પોન્ડઝ).
- રમત, (એ). a game (ગેમ); (બ). games (ગેમ્સ).
- શહેર, (એ). a city (સિટી); (બ). cities (સિટીઝ).
- ગામડું, (એ). a village (વિલેઇજ); (બ) villages.

જુવરાતીનું ઇંગ્લેશ કરો:—

૧. લાકડાની પેટી. ૨. કંઠણ જમીન. ૩. મધુર ગીત. ૪. સારી
હવા. ૫. ઉદ્યોગી નિશાળીઆઓ. ૬. સુંદર જગીયાઓ. ૭. જીવાન
છોકરો, અને ઘરડો માણસ. ૮. આધું શહેર. ૯. નાનું ગામડું.
૧૦. ખરાબ પવન. ૧૧. સુંદર છોકરી. ૧૨. વિશાળ આગો. ૧૩.
નાનાં છોકરાં, 'children'. ૧૪. થોડાં માણસો. ૧૫. ઉદ્યોગી
સુધાર. ૧૬. નાનાં રમકડાં. ૧૭. પવિત્ર સાધુ. ૧૮. પવિત્ર મહા-
ત્માઓ. ૧૯. ઠંડુ પાણી. ૨૦. ગરમ પાણી. ૨૧. છેલ્લો છોકરો.
૨૨. સુંદર સાધુ. ૨૩. પવિત્ર મંદિર. ૨૪. મોટું કખાટ. ૨૫. નવાં
ધરો. ૨૬. જૂનું ઘર. ૨૭. અડધો રોટલો. ૨૮. સારી જમીન.
૨૯. જૂનાં રમકડાં. ૩૦. નવું રમકડું.

પાઠ ૧૨ માં.

નામ, વિશેષણ અને ક્રિયાપદ.

eyes (આંખ) આંખો; (એ). an eye.

my (મારું) મારું. ripe (રાઈપ) પાકું.

honest (એનેસ્ટ) પ્રમાણિક. rich (રીચ) કીંમતી.

grand (ગ્રેન્ડ) બડા. pleasant (પ્લેઝન્ટ) પુશકારક.

disobedient (ડિસઓબીડિઅન્ટ) અણકસાગરા.

heavy (હેવી) ભારે. careful (કેરફુલ) કાળજીવાળી.

strong (સ્ટ્રોંગ) સખત. boils (બોઇલ્સ) ઉકાળે છે.

loads (લોડ્ઝ) વજન; ભાર. Donkeys (ડોન્કીઝ) મધેડાઓ.

journey (જર્ની) પ્રવાસ. dress (ડ્રેસ) પોશાક; (બ). dresses.
palace (પેલેસ) મહેલ; (બ). palaces. કુદે છે, jumps (જમ્પસ).
fierce (ફીઅર્સ) વિકાળ. doll (ડોલ) ઢીંગલી.

નીચેનાં ઇંગ્રેજી વાક્યોનું ગુજરાતી કરો:-

1. The good teacher tells a tale.
2. The beautiful girl sings a sweet song.
3. Balu has a loaf and a sharp sword.
4. The idle boy has a red rose.
5. Jennie is my pet dog.
6. These are pretty little children.
7. They have blue eyes and red cheeks.
8. I have a new book.
9. They have ripe apples.
10. This is a narrow lane.
11. That is a wide lane.
12. The doll has a white dress.
13. The hot sun dries the clothes.
14. The fierce tiger jumps.
15. An honest man fears God.
16. The good woman cooks a nice dinner.
17. We live in a grand palace.
18. He wears a rich dress.
19. A pleasant journey is a good thing.
20. Ramdas gives me this handsome present.
21. He is a diligent student.
22. Teachers beat dis-obedient boys.
23. Donkeys carry heavy loads.
24. She is a careful little girl.
25. Lily boils strong tea.

શબ્દો.

પહેરે છે, (એ). wears (વેસ); (અ). wear (વેર).

પાસે છે, (એ). has (હેઝ); (અ). have (હેવ)

નીચેનાં ગુજરાતી વાક્યોનું ઇંગ્લેશ કરો:—

૧. નાનાં છોકરાં રમે છે. ૨. રામજી ઠંડું પાણી પીએ છે.
૩. છેલ્લો છોકરો વાંચે છે. ૪. સાધુ અડધો રોટલો ખાય છે. ૫.
- સુથાર લાકડાની પેટી બનાવે છે. ૬. છોકરીઓ મધુર ગીતો ગાય છે.
૭. કાળું કુતરું દોડે છે. ૮. આજસુ છોકરાઓ રમે છે. ૯.
- બીઓ રાત્રી સાડી પહેરે છે. ૧૦. મસ્તો રાત્રી પાછડી પહેરે છે.
૧૧. હું સારી ચોપડીઓ ચાહું છું. ૧૨. છોકરાઓ ધોળાં કપડાં
- પહેરે છે. ૧૩. ચાકર રાત્રી સાડીઓ ધુએ છે. ૧૪. રામો કાળો
- પાટ ધુએ છે. ૧૫. દરજી રાતો કોટ સીવે છે. ૧૬. આજસુ પાકું
- ફાંડે છે. ૧૭. પહોળો રસ્તો અને સાંકડી શેરી. ૧૮. પ્રકાશિત
- વસ. ૧૯ મારી પાસે તીણો ચપ્પુ છે. ૨૦. રમણલાલ પાસે
- ઘોળી કાથળા છે.

પાઠ ૧૩ મો.

સૂચન:—અંગ્રેજી શબ્દો સાથે ગુજરાતી આંકડા મૂકવામાં આવ્યા છે તે આંકડા હેઠના અર્થોમાં શોધવાથી અંગ્રેજી શબ્દોના અર્થો જડશે. જેમકે lane (ર) આગળ જોવાથી એનો અર્થ જડશે.

અંગ્રેજીનું ગુજરાતી કરો:—

1. A long¹ day. 2. A big house. 3. A narrow lane². 4. Good shops³. 5. Small ink-

stands⁷. 6. A pretty garden. 7. The right⁸ leg⁹. 8. A long beard¹⁰. 9. A green¹¹ parrot¹². 10. An honest¹³ man. 11. A sharp¹⁴ pen-knife¹⁵. 12. A good neighbour¹⁶. 13. A fond¹⁷ father. 14. A profitable¹⁸ business¹⁹. 15. A good²⁰ profession²¹. 16. The hot season²². 17. God punishes²³ sinners²⁴. 18. A just²⁵ king²⁶ punishes thieves²⁷. 19. Some men clean²⁸ their²⁹ beards. 20. My name³⁰ is Venilal. 21. He fears³¹ God. 22. The obstinate³² lamb³³. 23. Industrious boys read their lessons³⁴. 24. Idle boys waste³⁵ their time. 25. The good girls read their lessons; and the boys mend³⁶ their pencils. 26. Good boys read good books. 27. I want good mangoes³⁷. 28. Venilal has red roses. 29. The servant washes the white coat. 30. My sisters read English. 31. My uncle is a judge³⁸. 32. My brother is a teacher³⁹. 33. My father is a diwan⁴⁰. 34. My peon is a Musalman⁴¹. 35. My son is an idle boy. 36. My mother is a good woman⁴². 37. I have a loving⁴³ sister. 38. He has a loving and devoted⁴⁴ wife. 39. My

uncle is a merchant^{૪૨}. 40. My sister cooks^{૪૩} rice^{૪૪}.

૧. (લાંઘા) લાંબો. ૨. એ. (લેઇન) ગલી; બ. (લેઇન-સ) lanes.
૩. બ. (શેપ) દુકાનો; એ. (શેપ) a shop. ૪. (ઇન્કસ્ટેન્ડ) ઇન્કસ્ટેન્ડ.
૫. એ. (ઇન્કસ્ટેન્ડ) an inkstand. ૫. (રાઇટ) જમણો.
૬. એ. (લેગ) પગ; બ. (લેગ્સ) legs. ૭. એ. (બિઅર્ડ) હાડી.
૮. બ. (બિઅર્ડ્ઝ) beards. ૮. (બ્રોન) લીલું. ૯. એ. (પેરટ) પોપટ;
૧૦. (પેરટ્સ) parrots. ૧૦. (એનેસ્ટ) પ્રમાણિક. ૧૧. (શાર્પ) તીવ્ર.
૧૨. એ. (પેનનાઇવ્ઝ) પેનનાઇવ્ઝ; બ. (પેનનાઇવ્ઝ) penknives.
૧૩. એ. (નેઇબર્સ) પાડોશી; બ. (નેઇબર્સ) neighbours. ૧૪. (ફ્રેન્ડ) હેતાળ.
૧૫. (પ્રોપ્રિટેઅલ) લાભકારક. ૧૬. (બિઝનેસ) વ્યવસાય.
૧૭. (સીઝન) સારો. ૧૮. (પ્રોફેશન) ધંધો. ૧૯. એ. (સીઝન) ઋતુ.
૨૦. બ. (સીઝન્સ) seasons. ૨૦. એ. (પનિશીઝ) શીક્ષા કરે છે;
૨૧. પનિશ punish. ૨૧. બ. (સીનર્સ) પાપી માણસો; એ. (સીનર) a sinner.
૨૨. (જસ્ટ) ન્યાયી. ૨૩. એ. (કિંગ) રાજા; બ. kings.
૨૪. બ. (થીફ) ચોરો; એ. a thief (થિફ). ૨૫. બ. (ક્લીન) સાફ કરે છે; એ. (ક્લીન્સ) cleans.
૨૬. (નેમ) નામો. ૨૭. એ. (નેઇમ) નામ; બ. (નેઇમ્સ) names. ૨૮. એ. (ફીઅર્સ) ડરે છે; બ. (ફીઅર) fear.
૨૯. (ઓપરટીવેટીવ) કાર્યકર. ૩૦. એ. (લેસન્સ) મેઠું; (લેસન્સ) મેઠું; બ. (લેસન્સ) મેઠું.
૩૧. બ. (લેસન્સ) પાઠો; એ. (લેસન) a lesson. ૩૨. બ. (વેસ્ટ) ખર્ચાનો ગુમાવે છે; એ. wastes.
- (વેસ્ટ્સ) ૩૩. બ. (મેન્ડ) ધડે છે; એ. (મેન્ડ્ઝ) mends. (પેનસીલ્સ) સીસાપેનો; એ. a

pencil. ૩૪. બ. (મેંગો) કેરીઓ; એ. (મેન્ગો) a mango
 ૩૫. એ. (જંજ) ન્યાયાધીશ; બ. (જજસ) judges. ૩૬. એ
 (ટીચર) શિક્ષક; બ. (ટિચર્સ) teachers. ૩૭. (દીવાન) દીવાન
 ૩૮. (મુસલમાન) મુસલમાન; બ. (મુસલમાન્સ) musalmans
 ૩૯. એ. (વુમન) સ્ત્રી; બ. (વીમેન) women. ૪૦. (લવિંગ
 પ્રેમાળ. ૪૧. (ડીવેટડ) એક નિષ્ઠાવાળી. ૪૨. એ. (મર્ચન્ટ
 વ્યાપારી; બ. (મર્ચન્ટસ) merchants. ૪૩. એ. (કુક) રાંધે છે
 બ. (કુક) cook. ૪૪. (રાઇસ) ચોખા.

પાઠ ૧૪ એ.

A, An, The.

આપણે ૬ઠ્ઠા પાઠમાં જોયું છે કે અંગ્રેજીમાં નામ એકલું આવતું
 નથી, અને તેની આગળ a, અથવા an હંમેશા આવે છે. હવે
 ક્યાં a વપરાય અને ક્યાં an વપરાય તે જાણી લીધું હોય તો સાફ
 માટે તેના નિયમો અહીં આપ્યા છે.

(૧). નામનો પહેલો અક્ષર જોઇને a અથવા an મૂકવો.
 જો નામનો પહેલો અક્ષર a, o, i, o, u, એમાંથી કોઇ એક
 હોય તો ત્યાં a ન આવે પણ an આવે. દાખલો:—an
 (એન્ટ) કીડી; હવે આ નામનો પહેલો અક્ષર “a” છે માટે એની
 અગાડી an આવશે. એટલે “કીડી” નું અંગ્રેજી કહેવું હોય તો

a અથવા an એ any (કોઇપણ) એનું ટુંકું રૂપ છે; અને
 the એ that (પેલું-ચોક્કસ) એનું ટુંકું રૂપ છે.

an ant (એન એન્ટ). તેજ પ્રમાણે an ear (એન ઇઅર) કાન; an inn (એન ઇન) વીસી; an ox (એન ઓક્સ) બળદ; અને an umbrella (અમ્બ્રેલા) છત્રી.

(૨) a અથવા an નો અર્થ “એક” એવો થાય છે માટે બહુવચનમાં a કે an ન આવે. an ant એટલે કીડી પણ ants એટલે કીડીઓ. બળદ એટલે an ox; પણ બળદો એટલે oxen. છોકરો એટલે a boy, પણ છોકરાઓ એટલે boys.

(૩) જ્યારે કોઈ અમુક વસ્તુ યતાવવી ન હોય ત્યારે a અથવા an ઉપરના નિયમ પ્રમાણે વાપરવા. પણ અમુક વસ્તુ યતાવવી હોય તો the વાપરવો. ગમે તે છોકરો એટલે a boy; પણ આપણે જેની વાત કરતા હોઈએ તે છોકરા વિષે બોલવું હોય તો the boy. “the” એ શબ્દ એક વચન તેમજ બહુવચનના નામની પહેલાં વપરાય છે. કેમકે એનો અર્થ “એક” એવો થતો નથી.

પાઠ ૧૫ માં.

સરોવર, a lake (લેક); બ. lakes. મુશ્કેલ, અઘરું, difficult (ડિફિકલ્ટ).

ગાડું, a cart; બ. carts. સ્વપ્ન, a dream (ડ્રીમ); બ. dreams. મૂર્તિ, an idol; બ. idols. આંધળો, blind. ઇચ્છા, a wish; બ. wishes (વીશીઝ). કલાક, an hour (આવર); બ. hours.

કામ, an affair (એફેર); બ. affairs. જનાર, an animal (એનિમલ); બ. animals.

ધનામ, a prize (પ્રાપ્ત); બ. prizes. ઝાડ, a tree (ટી);
બ. trees (ટીઝ).

ઉટ, (એ) a camel (કેમલ); બ. camels. લુરૂં, blue (બ્લુ).
ભળું લુરૂં, brown (બ્રાઉન).

આરી, a window (વીન્ડો); બ. windows. કુંભાર, a potter
(પોટર); બ. potters.

ફરી નાચ છે, એ. freezes (ફ્રીઝીઝ); બ. freeze (ફ્રીઝ).

ખેંચે છે, draws (ડ્રોઝ); બ. draw. લખે છે writes; બ. write.

પસંદ કરે છે, chooses (ચૂઝીઝ); બ. choose (ચૂઝ).

બળે છે-પૂજે છે, worships (વર્શીપ્સ); બ. worship.

જોરવાર, strong (સ્ટ્રોંગ). કામનું-ઉપયોગી, useful (યુઝફુલ).

ઉચ્ચ, tall, high (ટોલ, હાઇ). રંગ, colour. ઉઘે છે, sleeps
(સ્લીપ્સ); બ. sleep. મેળવે છે, એ. gets (ગેટ્સ); બ. get (ગેટ).

ઉઘાડે છે. opens; બ. open. જોઉં છું, I see. જુએ છે, sees
(સીઝ); બ. see. ધડે છે, moulds (મોલ્ડ્ઝ); બ. mould.

ઇંગ્રેજી કરો:—

૧. સુંદર સરોવર. ૨. જૂનું સરોવર. ૩. જૂનું ઝાડ.
૪. બળદો જૂનું ઝાડ ખેંચે છે. ૫. રમાશંકર મૂર્તિ પૂજે છે.
૬. હું એક જનાવર જોઉં છું. ૭. સુંદરલાલ ચૌપડી પસંદ કરે છે.
૮. આજસુ છોકરો રમે છે. ૯. એક ઉચ્ચ ઝાડ. ૧૦. ઉલોચી
- છોકરા સારાં ધનામ મેળવે છે. ૧૧. ધરડું ઉઠે દોડે છે. ૧૨. (આમુક)

ધરડો સુધાર બારી બનાવે છે. ૧૩. ઠંડું પાણી ઠરી જાય છે. ૧૪. ઉંઠ ઉપયોગી જનાવર છે. ૧૫. ઉઘોગી છોકરાઓ અધરો પાઠ કરે છે. ૧૬. મુશ્કેલ કામ. ૧૭. જળરો માણસ અધરું કામ કરે છે. ૧૮. કાળો ભુરો ઘોડો ગાડું બેંચે છે.

પાઠ ૧૬ મો.

ક્રિયાવિશેષણ.

જેવી રીતે વિશેષણ નામનો ગુણ બતાવે છે તેવી રીતે ક્રિયા-વિશેષણ ક્રિયા કેવી રીતે થાય છે તે બતાવે છે.

વિશેષણ નામની પહેલાં આવે છે; ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાપદની પછી આવે છે. “કાળો કુતરો” એટલે a black dog; પણ રામદાસ ઉતાવળે વાંચે છે, એટલે Ramdas reads *swiftly* તે મોટેથી વાંચે છે=He reads *loudly*; તે ધીમેથી ગાય છે She sings *slowly*.

મોટેથી, loudly (લાઉડલી). રડે છે, cries (ક્રાઇઝ); બ. cry (ક્રાઇ); weeps (વીપ્સ); બ. weep (વીપ).

મધુર (મધૂર રીતે), sweetly. ગાય છે, એ. sings (સિંગ્ઝ); બ. sing (સિંગ).

બહુ, ઘણું, much (મચ). લડે છે, એ. fights (ફાઇટ્સ); બ. fight (ફાઇટ). એકદમ, suddenly (સડન્લિ). કુદે છે, એ. leaps (લીપ્સ); બ. leap.

સારી રીતે, well (વેલ). મારી અદેખાઈ કરે છે, envies me;
બહુ જોરથી, heavily (હેવિલી). [અ. envy me.

હકારથી, { wisely (વાઈઝલી). બતાવે છે, એ. shows,
prudently. (પ્રુડન્ટલી). [અ. show (શો).

બહારથી, outwardly (આઉટવર્ડલી).

પ્રેમ, સ્નેહ, પ્રીતિ, હેત, love (લવ).

ખરાબ રીતે, badly (બેડલી). વર્તન કરે છે, acts (એક્ટસ);
અ. act (એક્ટ).

ક્રોધમાં, (ક્રોધથી) angrily (એંગ્રિલી). વાત કરે છે, talks
(ટૉલ્કસ); અ. talk (ટૉક).

છાંતુંભાતું, quietly (ક્વાયેટલી). દાખલ થાય છે, (એ). enters
(એન્ટર્સ); અ. enter (એન્ટર).

હીમ્મતથી, bravely (બ્રેવલી). બરાડે છે; એ. roars (રોર્સ).

વગર શરમે, shamelessly (શેમ્લેસલી). રંગે છે, paints
(પેઇન્ટસ); અ. paint (પેઇન્ટ).

સાફ [સારી રીતે] { nicely (નાઇસલી). બરે છે, embroiders
beautifully (બ્યુટિફુલી). (એમ્બ્રોઇડર્સ).
prettily (પ્રિટિલી). ગુંથે છે, એ. knits.

હમેશાં, always (એલવેઇઝ). વરસાદ વરસે છે, it rains (ઇટ
રેઇન્સ). બકડું, એ. a goat (ગોટ); અ. goats (ગોટ્સ).

સખ્ત, strongly (સ્ટ્રોંગલી). ચિતારો, a painter (પેઇન્ટર);

દરરોજ daily (ડેલી).

[અ. painters.

હેડેનાં ઇંગ્રેજ વાક્યોનું ગુજરાતી કરો:—

1. Boys read loudly. 2. Girls embroider nicely. 3. The goat leaps suddenly. 4. The black dog fights bravely. 5. Camels run swiftly. 6. The painter paints the wall well. 7. The lion roars loudly. 8. Ramanlal acts wisely. 9. Bad boys talk shamelessly. 10. Industrious boys read daily. 11. The thief enters quietly. 12. The father loves his children dearly. 13. Maganlal shows love outwardly. 14. It rains slowly. 15. Chanchal envies me (મને) much. 16. The teacher speaks angrily. 17. The sepoy fights bravely. 18. Mangu sings sweetly. 19. Dhansukh eats much. 20. Maneklal talks wisely.

હેડેનાં ગુજરાતી વાક્યોનું ઇંગ્રેજ કરો:—

૧. ચંચળ સારું રાધે છે. ૨. યુનીલાલ બહુ ખાય છે. ૩. છોકરો મોટેથી વાંચે છે. ૪. છોકરું ઝડપથી દોડે છે. ૫. ઘોડાવાળો ગાડી ઝડપથી હાકે છે. ૬. વિમળા મધુર ગાય છે. ૭. વરસાદ જોરથી વરસે છે. ૮. મંગલદાસ કોંઈમાં ખોલે છે. ૯. હું છાનોમાનો દાખલ થાઉં છું. ૧૦. તે (he) ખરાબરીતે વર્તે છે. ૧૧. સુંદર-લાલ એકદમ દાખલ થાય છે. ૧૨. ટૅમિના સારું ગાયે છે. ૧૩.

લીલાવતી સારું બરે છે. ૧૪ વરસાદ બહુ જોરથી વરસે છે. ૧૫. પ્રાણુલાલ બહારથી પ્રેમ બતાવે છે. ૧૬. રમણિક હંમેશાં ગાય છે. ૧૭. જનની હંમેશાં ધણા ઉહાપણથી કામ કરે છે. ૧૮. યુલાબરાય હંમેશાં સખત લખે છે. ૧૯. વાછરડું જોરથી બરાડે છે. ૨૦. ચીમનલાલ મારી બહુ અદેખાઈ કરે છે. ૨૧. બકરાં એકદમ કૂદે છે. ૨૨. પ્રતાપ હીમતથી લડે છે. ૨૩. કાળુંભુરું કુતરું બહુ ઉતાવળું દોડે છે. ૨૪. કાળું બકરું હીમતથી લડે છે. ૨૫ વરસાદ ધીમે ધીમે વરસે છે.

પાઠ ૧૭ મો.

નામ અને નામયોગી.

નામયોગી એ એવા શબ્દો છે કે જેઓ એક વાક્યમાં નામનો ખીજા શબ્દ સાથેના સંબંધ બતાવે છે. માટે તે નામની સાથે આવે છે, અને તેની અગાડી મૂકાય છે. દાખલા:—ટેબલ ઉપર=on the table. ઝાડ નીચે=under the tree. રામલાલ સાથે=with Ramlal.

જેમ નામને વિશેષણ મૂકતાં આર્ટિકલ વિશેષણની આગળ આવે છે તેમ આમાં નથી, નામયોગી આર્ટિકલની અગાડી મૂકાય છે. the on table નહિ; પરંતુ on the table. પેટીમાં એટલે in the box; નહિકે the in box.

ઉપર, on (અંન); above (એબવ); up (અપ); upon (અપૉન); પાટલી, (એ) a bench; બ. benches (બેન્ચીઝ).

હેડે, under (અંદર); below (જિલો). નદી, (એ) river
(રિવર); બ. rivers (રિવર્સ).

અંદર, in (ઇન); into (ઇન્ટુ). આપણે, us (અસ).

આસપાસ, around (એરાઉન્ડ). રેલ્વે સ્ટેશન, (એ). a railway
station. (બ). railway stations.

સાથે, with (વિથ). ખુણો, (એ). a corner (કોર્નર).

તરફ, (તો), to (ટુ). કિનારો, (એ). a bank (બેન્ક).

પાસે, near (નિઅર). મહવો, (એ) a boat (બોટ); બ. boats.

માંથી, from (ફ્રોમ). વર્ગ, એ. a class (ક્લાસ); બ. classes.

માંથી, (અંદર થઇને), through (થ્રુ). પથારી (એ). a bed
(બેડ); (બ). beds (બેડ્ઝ).

નીચે, down (ડાઉન). વહાણ (એ). a ship (શીપ).

દુર, far from (ફાર ફ્રોમ). સભા (એ) a meeting;

બ. meetings. (મિટિંગ્સ). દરિયા કિનારો, a seashore.

આગળ, તરફ, at (એટ). દરીઓ, એ, a sea (સી); બ. seas.

દરિએ, to the seashore. દરિયા કિનારો, seashore.

બજાર, bazar. મહોલો a street (સ્ટ્રીટ); બ. streets.

ભોંયતળાવ, જમીન; floor. આગગાડી, a train (ટ્રેન).

આખોચીક, a pool, (પૂલ); બ. pools.

કૂવો, a well (વેલ); બ. wells.

જંગલ, woods (વુડ્ઝ). ગરીબ, poor (પુઅર).

બચ્ચું, a baby (બેબી). સુતું છે lies (લાઇઝ); બ. lie.

ઉછાંબલો, Rash (રેશ). સીલેટ, a slate (સ્લેટ); બ. slates.

ખરેણું, full (ફુલ); ગાડું a cart (કાર્ટ); બ. carts.

કોયલા, coals (કોલ્સ). ખેતર, a farm (ફાર્મ); બ. farms.

જુઓ, look at (લુકએટ). પાછો આવે છે, returns-

(રીટર્ન્સ); બ. return. તળાવ, a tank (ટેન્ક); બ. tanks.

નકશો, a map (મેપ); બ. maps. ત્યાં, there. (ધેઅર).

સાત વાગે, at seven o'clock. (ઍટ સેવન ઓ કલૉક).

ગુજરાતી કરો:—

1. On the floor. 2. In the train. 3. A pool of water. 4. On the well. 5. To the woods. 6. Behind the tree. 7. At the station. 8. From the river. 9. By the sea-side. 10. Upon the roof. 11. A poor little baby lies in a bed. 12. The ship is on the bank. 13. A bird sits on the tree. 14. The rash boy puts his foot on the slate. 15. You go up and I go down. 16. The cart is full of coals. 17. My father lives at the farm. 18. Look at this boy. 19. The uncle sits near the tree. 20. Babu returns from school. 21. Through the garden. 22. There is water in the well. 23. Houses are near the tank. 24. There are maps on the walls. 25. He sings at seven o'clock.

ઇંગ્રેજી કરો:—

૧. પેટીમાં. ૨. ટેબલ હેઠે. ૩. દરીઆ કીનારે. ૪. નદીએ.
૫. નદીમાં. ૬. આપણી આસપાસ. ૭. પાણીની હેઠે. ૮. નદીથી
દૂર. ૯. ગામની પાસે. ૧૦. સ્ટેશન આગળ. ૧૧. સભામાં. ૧૨.
બાગ તરફ. ૧૩. બજારમાં. ૧૪. મછવા ઉપર. ૧૫. ખુણામાં. ૧૬.
પાટલી ઉપર. ૧૭. દરિયા ઉપર. ૧૮. ઝાડની આસપાસ. ૨૯. ઘેરથી
દૂર. ૨૦. બાગની પાસે. ૨૧. બાગમાંથી. ૨૨. પેટી ઉપર. ૨૩.
ટેબલમાંથી. ૨૪. બજારમાંથી. ૨૫. શિક્ષક પાસેથી.

પાઠ ૧૮ મો.

વધારાનાં વાક્યો.

મુકે છે, places (પ્લેસીસ); બ. place. બેસે છે, એ. sits.
(સિટસ); બ. sit.

પાણી ખેંચે છે, draws water (ડ્રૉઝ વોટર); બ. draw water.

નિશાળ, એ. a school (સ્કૂલ); બ. schools (સ્કૂલ્સ).

આવે છે, એ. comes (કમ્સ); બ. come (કમ).

રહે છે, એ. lives (લિવ્ઝ); બ. live (લિવ).

લાવે છે, એ. brings (બ્રિંગ્ઝ); બ. bring (બ્રિંગ).

બસે છે, એ. barks (બાર્ક્સ); બ. bark. અમે, આપણે, we.

ફુલ, a flower (ફ્લાવર); બ. flowers. ઘઉં, wheat (વ્હીટ).

રાત, night (નાઇટ); બ. nights (નાઇટ્સ).

સમડી, a kito (કાઇટ); બ. kites (કાઇટ્સ).

આખો દહાડો, all day long (ઓલ ડે લોંગ).

રમાલ, a handkerchief (હેન્ડકરચીફ); અ. handkerchiefs.

હોડે છે, flies; અ. fly (ફલાઇ). પડે છે, (પડી જાય છે),

એ. falls (ફોલ્સ); અ. fall. બયંકર, horrible (હોરિબલ).

સ્વપ્નાં આવે છે, એ. dreams (ડ્રીમ્સ); અ. dream (ડ્રીમ).

સ્વપ્નું, a dream; અ. dreams. ભૂત, a ghost; અ. gohsts.

બીહે છે, fears; અ. fear. પુલ, a bridge; અ. bridges.

સુચના:—હું, તમે, તેઓ, અમે, આપણે એ શબ્દો સાથે ક્રિયાપદનું બહુવચનનું રૂપ વાપરવું. “તે” ની સાથે એકવચનનું રૂપ વાપરવું.

આ વાક્યોનું ઇંગ્લેશ કરો:—

૧. હું ટેમ્પલપર ચોપડી મુકું છું. ૨. અમે દરીએ જઈએ છીએ.
૪. અમે બાગમાં જઈએ છીએ. ૫. તે મને (me) સ્ટેશન આગળ મળે છે.
૬. મછવો નદીમાં છે. ૭. તે બગીચામાં જાય છે.
૮. હું બગીચામાંથી ચોપડીઓ ખરીદું છું. ૯. રામદાસ બાગમાંથી ફુલ લાવે છે.
૧૦. રેવા કુવામાંથી પાણી ખેંચે છે. ૧૧. અમે નિશાળે જઈએ છીએ.
૧૨. હું સ્ટેશનથી આવું છું. ૧૩. અમે સ્ટેશનની પાસે રહીએ છીએ.
૧૪. અમે દરરોજ સ્ટેશને જઈએ છીએ. ૧૫. તેઓ બગીચામાં ઘઉં ખરીદે છે.
૧૬. તે દરરોજ બગીચામાંથી શાક લાવે છે. ૧૭. હું શિક્ષક પાસેથી ચોપડીઓ લાવું છું.
૧૮. મોતીલાલ દરરોજ મારે ઘેર આવે છે. ૧૯. અંદા દરરોજ રાત્રે ગાય છે.
૨૦. વરસાદ રાત્રે વરસે છે.

૨૧. રાત્રે કુતરાં બસે છે. ૨૨. સમડીઓ આખો દહાડો ઉડ્યાં કરે છે. ૨૩. મારો રૂમાલ નદીમાં પડી જાય છે. ૨૪. મને દરરોજ રાત્રે બચંકર સ્વપ્નાં આવે છે. ૨૫. હું ભૂતથી ખૂબ ધીરું છું. ૨૬. વહાણ દરિયા કિનારા ઉપર છે. ૨૭. હું પુલ ઉપર ફરવા જાઉં છું. ૨૮. બાગ નદી કીનારે છે.

પાઠ ૧૬ મો.

સર્વનામ.

આપણે ગુજરાતીમાં સર્વનામ વાપરીએ છીએ તેમજ ઇંગ્રેજીમાં પણ સર્વનામનો ઉપયોગ છે. 'રામજીએ કહ્યું કે રામજી બાગમાં જશે' એમ ન કહેતાં આપણે કહીએ છીએ કે 'રામજીએ કહ્યું કે હું બાગમાં જઈશ'. અહીં " હું " રામજીને બદલે વાપર્યું છે તેમ ઇંગ્રેજીમાં પણ સર્વનામો વપરાય છે.

ઇંગ્રેજ સર્વનામો નીચે પ્રમાણે છે. I (હું); thou (તું); he (તે); We અમે; you (તમે); they (તેઓ).

પહેલાં ત્રણ એકવચનમાં આવે. બીજા ત્રણ બહુવચનમાં વપરાય. વળી બીજી રીતે જોતાં જીવવાળાં પ્રાણીઓને માટે ઉપલાં બધાં વપરાય પણ જીવ વગરનાં માટે he ને બદલે it (ઇટ) વાપરવું જોઈએ. તેમજ પુરુષને માટે બોલતાં he વપરાય; અને સ્ત્રીઓને માટે she (શી) વપરાય.

---

*I dream horrible dreams every night.

હું I, અમે we, તું thou (ધાઉ), તમે you, તે he she, it; તેઓ they, મને me, મારું my, અમારું our અમને us, તને thee, તારું thine, તમને you; તમારું Your, તેને him, her; તેનું its, તે his, her, its; તેઓને them, તેઓનું their, આ, (એ,) this (ધિસ); (ત) those. પેલું એ. that; ત. those. (ધોઝ).

ચણીઓ, a skirt (સ્કર્ટ); ત. skirts. ટોપી, a cap (કેપ);

ત. caps. વીંટી, a ring (રિંગ); ત. rings.

એરિંગ, an ear-ring (ઇઅર-રિંગ); ત. ear-rings.

બંગડી, bangles. ગાય, a cow (કાઉ); ત. cows.

કેળું, a plantain (પ્લેનટેઇન); ત. plantains.

જમરખ, a pear (પીયર); ત. pears.

નારંગી, an orange (ઓરેંજ); ત. oranges.

તડબુચ, a water-melon (વોટર-મેલન); ત. water-melons.

ખોયું, lost (લોસ્ટ).

ગુજરાતીનું ઇંગ્રેજી કરો:—

૧. હું તમારે ઘેર આવું છું. ૨. તમે અમારાં તડબુચો લો છો.
૩. મારી પાસે તેઓની કેરી છે. ૪. તમારી પાસે તેની નારંગી છે.
૫. આ અમારો બાગ છે. ૬. પેલી છોકરી મારી બેન છે.
૭. તે નિશ્ચયે જાય છે. ૮. તેણીનાં જમરખો. ૯. તે મારું ટોપલ છે.
૧૦. ચંચળ પોતાનો ચણીઓ પહેરે છે. ૧૧. તે તેઓને તેઓની બંગડીઓ આપે છે. ૧૨. તેને તેની ચોપડી આપો (give).

૧૩. તે મને તેની વીંટી આપે છે. ૧૪. હું તમને મારી ટાપી આપું છું. ૧૫. અમે અમારાં કેળાં અને જમરખો ખાધાં. ૧૬. તેણીએ તેનું એરિંગ ખોયું.

પાઠ ૨૦ મો.

શબ્દયોગી અથવા વાક્યયોગી.

અને and (એન્ડ); પણ but (બટ); તોપણ yet; જ્યારે when (વ્હેન); જ્યાં; ક્યાં? where (વ્હેર); કે that (ધેટ); કારણકે because (બિકૉઝ); એવી શરતે કે provided (પ્રોવાઇડેડ); જો if (ઇફ); કે નહિ whether (વેધર); રખેને lost (લેસ્ટ); વિના unless (અનલેસ); જોકે although (ઓલ્થો); કેવી રીતે how (હોવ); પછી after (આફ્ટર); કે તરતજ as soon as (એઝ સુન એઝ); પહેલાં before (બિકૉર).

શબ્દો.

જમરખ, a pear (પીઅર), બ. pears.

કહે છે, (એ) says (સેઇઝ); બ. say.

ખેલાવે છે, (એ) calls (કોલ્સ), બ. call.

ઊઠે છે, (એ) gets up (ગેટ્સઅપ); બ. Get up.

જાગે છે, (એ) awakes (અવેઇક્સ); બ. awake.

ઊઠે છે, (એ) rises (રાઇઝીઝ); બ. rise.

લખે છે, (એ) writes (રાઇટ્સ); બ. write.

રડે છે, (એ) weeps (વીપ્સ); બ. weep.

કર્મ કરો:—

૧. કેરી અને જમરખ. ૨. એક રાતો કુતરો અને બે ભુરા
ધોડા. ૩. મારા બાપા કહે છે કે આ ચોપડી સારી છે. ૪. ચંપ-
કલાલ કહે છે કે પેલો ચમ્પુ નકારો છે. ૫. હું તમને બોલાવું છું
કારણ કે શિક્ષક આવે છે. ૬. દરરોજ હું આવું છું ત્યાર પછી
તે નિશાળે આવે છે. ૭. હું ઉઠું છું ત્યાર પછી તે જાગે છે. ૮.
જ્યારે સૂજ ઉગે છે ત્યારે* હું મારાં કપડાં ધોઈ છું. ૯. જ્યારે
હું વાંચું છું ત્યારે તમે સ્મરો છો. ૧૦. જ્યારે તેઓ લખે છે ત્યારે
હું રમું છું. ૧૧. હું લખું છું પછી તે લખે છે. ૧૨. તેઓ આવે
છે પછી તમે આવો છો. ૧૩. તમે વાંચો છો કારણ કે તેઓ
વાંચે છે. ૧૪. ચંચળ રહે છે કારણ કે તેની મા રહે છે. ૧૫.
લાલભાઈ રહે છે તો તેની બેન પણ (also) રહે છે.

પાઠ ૨૧ મો.

થોડાંક ઇંગ્રેજ વાક્યો.

1. He sleeps¹ soundly². 2. You work³
industriously⁴. 3. The sun shines⁵ in the
sky⁶. 4. It rises⁷ in the east⁸ and sets⁹ in the
west¹⁰. 5. Ramdas prepares¹¹ his lessons¹².

---

*Note:—ત્યારે then છે. પણ when શબ્દમાં
ત્યારેનો સમાવેશ થાય છે. માટે શ્રીથી ત્યારે શબ્દનો તરજુમો
then વાપરી કરવો નહિ.

6. Soldiers¹³ obey¹⁴ their officers¹⁵. 7. Students¹⁶ obey their teachers. 8. This boy loves¹⁷ his master¹⁸. 9. Flowers¹⁹ smell²⁰ very sweetly. 10. The ship²¹ dashes²² against²³ the rocks. 11. I always walk²⁴ round²⁵ the garden. 12. He hears²⁶ the nightingale²⁷. 13. The earth goes round the sun. 14. I put²⁸ my books on my bookshelf²⁹. 15. I always mend³⁰ my pencil with³¹ my penknife. 16. The dog runs after the cat. 17. He comes in the morning³². 18. She is a foolish³³ girl. 19. The rich Brahmin lives in a house³⁴ far from the station. 20. I always meet Rameshanker near the station. 21. The³⁵ white dog barks³⁶ loudly. 22. My name³⁷ is Nenechand. 23. My father's³⁸ name is Vakhatchaud. 24. I am a cloth-merchant. 25. He is a wine-merchant³⁹. 26. I purchase my goods⁴⁰ from Germany⁴¹. 27. Chhaganlal exports⁴² corn⁴³ to foreign⁴⁴ countries⁴⁵. 28. His brother imports⁴⁶ hosiery⁴⁷ from Japan⁴⁸. 29. Chhaganlal is an export-agent⁴⁹. 30. His brother is an import-agent⁵⁰. 31. There are many export⁵¹ and import⁵² agents in Bombay.

32. The old man sits near the tree. 33. His dog sits by⁵⁴ him. 34. This beggar⁵⁵ comes here everyday. 35. The post-man brings my letters punctually⁵⁷. 36. He is a very⁵⁸ obliging⁵⁹ man. 37. The Governor of Bombay is in Poona now⁶⁰. 38. There is a beautiful garden near the river bank. 39. I live in Gopipura. 40. They choose⁶¹ an animal⁶². 41. Rama milks⁶³ the cows and buffaloes. 42. My sisters embroider beautifully. 43. My mother sews my garments⁶⁴. 44. You tell a lie⁶⁵. 45. They always speak the truth⁶⁶. 46. When we speak the truth the people⁶⁷ love us. 47. If Govind comes when Shanta reads, she shuts⁶⁸ her book immediately⁶⁹. 48. The dog is in the pond⁷⁰. 49. He swims⁷¹ in it. 50. Tippu is a brave dog. 51. He brings the stick⁷² from the pond. 52. Mr. Anderson is the Collector of Bombay. 53. He speaks Marathi well. 54. He is a good Englishman⁷³.

૧. એ. (સલીપ્સ), ઉઘે છે; બ. sleep. ૨. (આઉન્ડલી) ઘસમસાટ.
૩. બ. (વર્ક) કામ કરો છો. એ. works. ૪. (ઇન્ડસ્ટ્રીઅ-
સલી) ઉદ્યોગથી. ૫. એ. (શાઇન્સ) પ્રકાશી છે; બ. shine.
૬. (સ્કાઇ) આકાશ. ૭. એ. (રાઇઝીંગ) ઉગે છે; બ. rise.

૮. (હસ્ટ) પૂર્વ. [ઉત્તર, The North (ધી નોર્થ); દક્ષિણ, The South (ધી સાઉથ).] ૯. એ. (સેટ્સ) આથમે છે. ૧૦. (વેસ્ટ) પશ્ચિમ. ૧૧. એ. (પ્રીપેરેસ) બનાવે છે, તૈયાર કરે છે; બ. prepare. ૧૨. બ. (લેસન્સ) પાઠ; એ. a lesson. ૧૩. બ. (સોલ્જર્સ) લશ્કરી સૌપાદીઓ; એ. a soldier. ૧૪. બ. (ઓબે) હુકમ માને છે, આજ્ઞા પાળે છે; એ. obeys. ૧૫. બ. (ઓફીસર્સ) અમલદારો; એ. an officer. ૧૬. બ. (સ્ટુડન્ટસ) વિદ્યાર્થીઓ; એ. a student. ૧૭. એ. (લવઝ) ચહાય છે; બ. love. ૧૮. એ. (માસ્ટર) શેઠ; બ. masters. ૧૯. બ. (ફ્લાવર્સ) ફૂલો; એ. a flower. ૨૦. બ. (સ્મેલ) વાસ આપે છે; એ. smells. ૨૧. એ. (શિપ) વહાણ; બ. ships. ૨૨. એ. (ડેશીઝ) અથડાય છે; બ. dash. ૨૩. (ડાશ) સામુ, સાથે. ૨૪. (વૉક) ચાલું છું. ૨૫. (રાઉન્ડ) આસપાસ. ૨૬. એ. (હીઅર્સ) સાંભળે છે; બ. hear. ૨૭. એ. (નાઇટીંગેલ) ખુલખુલપક્ષી; બ. nightingales. ૨૮. (પુટ) મુકું છું. ૨૯. એ. (બુકશેલ્વ્ઝ) ચોપડીઓ મૂકવાની ઘોડી; બ. bookshelves. ૩૦. (મેન્ડ) ધડું છું. ૩૧. (વીથ) થી; વતી. ૩૨. (મોર્નિંગ) સવાર; બ. mornings. ૩૩. (ફુલીશ) બેવકુફ. ૩૪. એ. (હાઉસ) ઘર; બ. houses. ૩૫. બ. (મીટ) મળું છું; (એ). meets. ૩૬. એ. (બાર્ક) બસે છે; બ. bark. ૩૭. એ. (નેઇમ) નામ; બ. names. ૩૮. (વાઇનર્સ) આર્પનું. ૩૯. (વાઇન) દારૂ; wine-merchant. દારૂનો વ્યાપારી ૪૦. (ગુડઝ) માલ. ૪૧. દેશનું નામ (જર્મની). ૪૨. એ. એક્સપોર્ટસ) નિકાસ કરે છે; બહાર ગામ મોકલે છે. બ. export.

૪૩. (ફોર્ન) અનાજ. ૪૪. (ફોર્ન) પારકા. ૪૫. બ. (કન્ટ્રીઝ) દેશો; એ. country; foreign country પરદેશ. ૪૬. એ. (ઇમ્પોર્ટ્સ) આયાત કરે છે, મંગાવે છે; બ. import. ૪૭. (હોઝીઅરી) મોજાં, મંજીરાક, વગેરે. ૪૮. (જપાન) જપાન દેશનું નામ. ૪૯. એ. (એજન્ટ) દલાલ; આડતીઓ; export-agent નિકાસ કરનાર આડતીઓ. બહાર ગામ માલ મોકલે તે. ૫૦. માલ મંગાવી આપવાની આડત કરે તે. ૫૧-૫૨. નિકાસ અને આયાત બેઉ કામ કરનારા. ૫૩. બ. (એજન્ટ્સ) આડતીઆઓ. ૫૪. (બાઇ) પાસે. ૫૫. એ. (બેગર) ભિખારી; બ. beggars. ૫૬. એ. (પોસ્ટ-મેન) ટપાલનો સિપાઈ; બ. postmen. ૫૭. (પબ્લિકઅલી) નિયમિત વખતે. ૫૮. (વેરી) ઘણું. ૫૯. (એબ્સાઇજીંગ) પરગણુ, ઉપકાર કરવા તૈયાર. ૬૦. (નાઉ) હમણાં. ૬૧. (ચૂઝ) પસંદ કરે છે. ૬૨. એ. (એનિમલ) પ્રાણી; જનાવર; બ. animals. ૬૩. એ. (મિલ્કસે) દોહ્ય છે; બ. milk. ૬૪. બ. (ગારમેન્ટ્સ) કપડાં; એ. garment. ૬૫. એ. (લાઇ) જુઠાણું. બ. lies. ૬૬. એ. (ટ્રુથ) સાચી વાત; બ. truths. ૬૭. (ષીપલ) લોકો. ૬૮. એ. (શટ્સ) બંધ કરે છે; બ. shut. ૬૯. (ઇમ્પીડીએટલી) તરતજ. ૭૦. એ. (પોન્ડ) તળાવ; બ. ponds. ૭૧. એ. (સ્વિમ્સ) તરે છે; બ. swim. ૭૨. એ. (સ્ટિક) લાકડી; બ. sticks. ૭૩. (ઇંગ્લીશમેન) ઈંગ્લેન્ડ; બ. Englishmen. ઈંગ્લેન્ડ.

પાઠ ૨૨ મો.

કાળ.

અત્યાર સુધી જે વાક્યો આપ્યાં છે તેમાં માત્ર હાલના વ-
ખતમાં જે ક્રિયા થાય છે તેનીજ વાત આવી છે. અર્થાત્ થઈ ગ-
એલી ક્રિયા તથા થવાની ક્રિયાની બાબતો આવી નથી. માત્ર ચાલુ
કાળની વાત કરી છે. એ વાત કાળની કે ભવિષ્યની વાત કરી નથી. કાળ
ત્રણ પ્રકારનો છે. (૧) ભૂત, (૨) વર્તમાન, (૩) ભવિષ્ય. હમણાં
ક્રિયા થાય છે તે બતાવવાને ક્રિયાપદનું જે રૂપ વાપરીએ છીએ તેને
ક્રિયાપદનું વર્તમાન કાળનું રૂપ કહીએ છીએ. ગએલા કાળમાં થએલી
ક્રિયા બતાવનાર રૂપ તે ભૂત કાળનું રૂપ, અને હવે પછી થશે એવું
બતાવનાર રૂપ તે ભવિષ્ય કાળનું રૂપ કહેવાય. ત્યારે ક્રિયાપદ ત્રણ
મુખ્ય રૂપ લે છે.

૧. ભૂતકાળનું રૂપ:—ગયો, આવ્યો, વાંચ્યું, ગાયું, ખો-
લ્યો, ઇત્યાદિ.

૨. વર્તમાનકાળનું રૂપ:—આવે છે, વાંચે છે, ગાય છે,
ખોલે છે, ઇત્યાદિ.

૩. ભવિષ્યકાળનું રૂપ:—આવશે, જશે, વાંચશે, ખોલશે, ઇ.

અગ્રેજીમાં ક્રિયાપદોનાં આવાં રૂપો શી રીતે થાય છે, એ
બાબત નિયમો હમણાં આપવાથી ગુચ્ચવાડો ઉત્પન્ન થાય માટે
નિયમો સમજાવવાનું મુલતવી રાખી અહીં મુજ ક્રિયાપદો, અને તેનાં
ત્રણ કાળનાં રૂપ આપીશું.

દષ્ટાંત.

મારવું.

મૂળરૂપ	વર્તમાન કાળનું રૂપ.	ભૂતકાળનું રૂપ.	ભવિષ્યકાળનું રૂપ.
મારવું to beat,	(એ)beats	beat	will beat
(ખીટ)	(ય) beat	(ખીટ)	અથવા
			shall beat
			(વિલખીટ અથવા
			શૅલખીટ).

सुग क्रियापद.

दौड़वुं, to run [रन]	राखवुं, to keep [कीय]
करवुं, to do [डू]	नीलाणवुं, to roll [रोल]
रमवुं, to play [प्ले]	लटकवुं, to hang [हैंग]
स्वीकारवुं, to accept	रंगवुं, to paint [पेइन्ट]
अटकवुं अटकानवुं,	धोवुं, to wash [वाश]
to stop [स्टॉप]	न्हावुं, to bathe [बैथ]
	अनमानवुं, to try [ट्राय]
	आराम लेवुं, to rest [रेस्ट]
	अढेखवुं, to lean [लीन]
	वाचवुं, to read [रीड]
	यादवुं, to walk [वाक]
	पीवुं, to drink [ड्रिंक]
	भूखवुं, to put [पुट]
	लेवुं, to take [टेक]
	अयगवनवुं, to dash [डैश]
	थुक्वुं, to spit [स्पिट]
	बन्ध करवुं, to shut [शट]
	व्याप लेवुं, to buy [बाय]

वर्तमानकालनां रूप.

[अ] runs [अ] run	[अ] keeps [अ] keep
[अ] does; [अ] do	[अ] rolls [अ] roll
[अ] plays; [अ] play	[अ] hangs [अ] hang
[अ] accepts [अ] accept	[अ] paints [अ] paint
[अ] stops [अ] stop	[अ] washes [अ] wash
	[अ] bathes [अ] bathe
	[अ] tries [अ] try
	[अ] rests [अ] rest
	[अ] leans [अ] lean
	[अ] reads [अ] read
	[अ] walks [अ] walk
	[अ] drinks [अ] drink
	[अ] puts [अ] put
	[अ] takes [अ] take
	[अ] dashes [अ] dash
	[अ] spits [अ] spit
	[अ] shuts [अ] shut
	[अ] buys [अ] buy

भूतकाल.

ran [रेन]	kept [केप]
did [डिड]	rolled [रोल]
played [प्लेईड]	hung [हूंग]
accepted [अक्सेप्टेड]	painted [पेइन्टेड]
stopped [स्टॉपड]	washed [वाश]
	bathed [बैथेड]
	tried [ट्राईड]
	rested [रेस्टेड]
	leaned [लीन्ड]
	read [रेड]
	walked [वाक]
	drank [ड्रंक]
	put [पुट]
	took [टूक]
	dashed [डैश]
	spitted [स्पिटेड]
	shut [शट]
	bought [बाउट]

लविष्यकाल.

will run.	will keep.
will do.	will roll.
will play.	will hang.
will accept.	will paint.
will stop.	will wash.
	will bathe.
	will try.
	will rest.
	will lean.
	will read.
	will walk.
	will drink.
	will put.
	will take.
	will dash.
	will spit.
	will shut.
	will buy.

બેટ, (એ). present; બ. presents. ગાય, (એ). a cow; બ. cows. શેતરંજ, (એ). carpet; બ. carpets. ડાબી, (એ). a picture; બ. pictures. દીવા, (એ). a lamp; બ. lamps. દિવાલ, (એ). a wall; બ. walls. રસ્તો, (એ). a road; બ. roads. ખડક, (એ). a rock; બ. rocks. શરબત, syrup (સિરપ). લોહી, blood (બ્લડ). મોં, mouth, (માઉથ). નકશો, a map; બ. maps. ઇનામ, (એ). prize (પ્રાઈઝ); બ. prizes. નક્કી, without fail (વિધાઉટ ફેઇલ).

શુભરાતી કરો:—

1. He ran to the river. 2. Chandu will go to school. 3. I bought a mango. 4. We shall buy handkerchiefs. 5. The servant rolls the carpet. 6. He bathed in the tank. 7. They will read a book. 8. The carriage dashed against the wall. 9. We shut the door. 10. He will accept my present. 11. The mason painted the wall. 12. Ramdas spitted blood. 13. The servant washed clothes. 14. He leaned against the railing. 15. We will bathe in the Ganges. 16. The servant hangs lamps. 17. The painter will paint a picture. 18. He drinks syrup. 19. We will rest here. 20. They will walk to the garden.

૧. રામદાસે મારો ભેટ સ્વીકારી. ૨. *હું તમારી ભેટ સ્વીકારીશ. ૩. તે દૂધ પીએ છે. ૪. તમે શેતરંજી વીંટાળી. ૫. તેણી નકશો વીંટાળશે. ૬. તે યુક્યો. ૭. આ સાધુ લોહી યુક્યો. ૮. લોકો શરૂ થઈ પીશે. ૯. મેં ગાડી અટકાવી. ૧૦. તે મને અટકાવશે. ૧૧. અમે કુતરા રાખ્યા. ૧૨. તેઓ આરામ લે છે. ૧૩. તમે આરામ લીધો. ૧૪. કુતરાએ દૂધ પીધું. ૧૫. અમલદારે લાંચ લીધો. ૧૬. વહાણ ખડક સાથે (brought) અથડાયું. ૧૭. આળસુ છોકરો રમે છે. ૧૮. મણીલાલે બહુ ધીમેથી વાંચ્યું. ૧૯. પેલી છોકરી મોટેથી વાંચશે. ૨૦. તમે અભમાવી જ્ઞેશો. ૨૧. હું આ દવા અભમાવીશ. ૨૨. મેં કાલે પાઠ વાંચ્યો હતો. ૨૩. ચાકરે દીવો ટંગાવ્યો (લટકાવ્યો). ૨૪. રામાએ કપડાં સારાં ધોયાં. ૨૫. આ છોકરી સારું ગાશે. ૨૬. પેલી સ્ત્રી સારું રાંધશે. ૨૭. આ ઉદ્યોગી છોકરો નક્કી ઈનામો મેળવશે. ૨૮. આ બલી સ્ત્રી ગાય દોહશે. ૨૯. યશોદાએ કઝાટમાં ચોપડી મૂકી. ૩૦. તેની બેને કઝાટમાં સાડી મૂકી. ૩૧. ગઈ કાલે એક માણસ એક ગાડી સાથે અથડાયો. ૩૨. સિપાઈએ [the police-man] ગાડી અટકાવી. ૩૩. મેં આ ચોપડી તમારી પાસેથી લીધી. ૩૪. થોડો આરામ લેશે. ૩૫. સુરજ કાલે સવારે ઉગશે. ૩૬. કુલ સારી સુગંધી આપે છે. ૩૭. હું સવારે નાહ્યો. ૩૮. હું આગ લગી [upto] ચાલ્યો. ૩૯. હું ચોપડી ખૂંધ કરીશ.

---

*હું સર્વનામ સાથે બલિષ્ઠકાળમાં will (વિલ) ને બદલે shall (શેલ) વાપરવું. હું વાંચીશ. I shall read.

વધારાના શબ્દો અને વાક્યો.

મુળરૂપ.	વર્તમાનકાળનાં રૂપો.	ભૂતકાળનું રૂપ.	ભવિષ્યકાળ.
મદદ કરવી to help	(એ). helps; (ત). help.	helped (હેલ્પ)	will help.
લઈ આવવું to bring	(એ). brings; (ત). bring.	Brought(બ્રૉટ)	will bring.
લક્ષ આપવું to attend	(એ). attends to; (ત). attend to.	attended to (એટેન્ડેડ)	will attend to.
લગ્ન કરવું to marry	(એ). marries; (ત). marry	married (મેરીડ)	will marry.
નાસી જવું to run	(એ). runs away; (ત). run away.	ran away (રેન અવે.)	will run away.
રત્ન લેવી to take	(એ). takes leave; (ત). take leave.	took leave (ટુક લેવ.)	will take leave.
ઊંઘવું to sleep	(એ). sleeps; (ત). sleep.	slept (સ્લેપ્ટ)	will sleep.
રક્ષણ કરવું to protect	(એ). protects (ત). protect.	protected પ્રોટેક્ટેડ	will protect.
ખોળવું to lose	(એ). loses; (ત). lose.	lost (લોસ્ટ)	will lose.
સ્થાપવું to found.	(એ). founds; (ત). found	founded (ફાઉન્ડેડ)	will found.
બાંધવું to build	(એ). builds; (ત). build.	built (બિલ્ટ)	will build.
લડવું to fight	(એ). fights; (ત). fight.	fought (ફૉટ)	will fight.

મિત્ર, a friend; (ફ્રેન્ડ) બ. friends. શેર, seer, pound; (શેર), (પાઉન્ડ); બ. seers, pounds. નાની ઉંમરે, at an early age (એટ એન અર્લી એજ), early, અર્લી; very young (વેરીયંગ). ચાર દીવસની, for four days (ફોર ફોર ડેઝ). હસ્પીટલ, a hospital (હોસ્પીટલ); બ. hospitals. સંગ્રહસ્થાન, (museum); બ. museums. કુવે, a well; બ. wells. હિંદુ લોક, The Hindus (હિંદુઝ). મોટી ઉંમરે, late in life; at an advanced age. લડાઈ, a battle; બ. battles. સ્થાપનાર, a founder; બ. founders. મુગલ રાજ્ય, The Mogal Empire (મોગલ એમ્પાયર). બ્રિટીશ રાજ્ય, The British Empire (બ્રિટિશ એમ્પાયર). રાજ્ય, empire (એમ્પાયર); બ. empires. બુદ્ધધર્મ Buddhism (બુદ્ધિઝમ). ખ્રિસ્તી ધર્મ Christianity (ક્રિશ્ચિયનિટી). રાજ, a king (કિંગ); બ. kings. કરજ, duty (ડ્યુટી); બ. duties. છે, is. હતો, was. સાકર, sugar. પ્રજા, the people (પીપલ).

ઉદાહરણ કરો:—

૧. જવાનીશંકરે મને મદદ કરી. ૨. પરમેશ્વર આપણને મદદ કરશે. ૩. મારો ચાકર શાક લાવે છે. ૪. ચોર નાશી ગયો. ૫. તમે મોટેથી બોલશો તો ચોરો નાશી જશે. ૬. દારકામાં મેં પાંચસો રૂપીઆ ખોયા. ૭. કાલે હું ધસમસાટ ઉંઘ્યો. ૮. તમે આજે રાત્રે (at night) ધસમસાટ ઉંઘશો. ૯. મારા કાકાએ ઘર બાંધ્યું,

ત્યારે હું મુંઝાઈ હતો. ૧૦. પ્રતાપ બહાદુરીથી લડ્યો. ૧૧. હું પાંચશૈર સાકર લાવ્યો. ૧૨. બાબર મુગલ રાજ્યનો સ્થાપનાર હતો. ૧૩. મારો બાપ નાની ઉંમરે પરણ્યો. ૧૪. ગોકળદાસશેઠે ઇસ્પીતાલ બંધાવી. ૧૫. કલાઇવે (Clive) હિંદુસ્થાનમાં ઇંગ્રેજ રાજ્ય સ્થાપ્યું. ૧૬. રાજા પ્રજાનું રક્ષણ કરે છે. ૧૭. હિંદુઓ નાની ઉંમરે પરણે છે, અને ઇંગ્રેજો મોટી ઉંમરે પરણે છે. ૧૮. બુદ્ધે એશિયામાં બુદ્ધ ધર્મ સ્થાપ્યો અને કાષ્ઠરટે યુરોપમાં ખ્રિસ્તિ ધર્મ સ્થાપ્યો. ૧૯. રાજરામે ચાર દિવસની રજા લીધી. ૨૦. ચાકર કુવા-માંથી પાણી કાઢશે. ૨૧. મારા મિત્રે મને મદદ કરી. ૨૨. રામકૃષ્ણ મોટા સાધુ હતા. ૨૩. મારી નાની બેન દૂધ લાવી ત્યારે હું ઉધી ગયો હતો. ૨૪. બિલાડીએ દૂધ પીધું ત્યારે કુતરો બચ્યો. ૨૫. વન-રાજ રાજા હતો.

પાઠ ૨૩ મો.

વચન અને પુરૂષ.

વચન.

આપણે જોયું છે કે, નામ જ્યારે એક વસ્તુનું હોય ત્યારે તેનું રૂપ, બહુ વસ્તુઓનું નામ હોય તેના રૂપ કરતાં જુદી રીતનું હોય છે. ગુજરાતીમાં જેમ છોકરો એનું બહુ વચન છોકરાઓ; અને માણસનું બહુવચન માણસો થાય છે; તેમ ઇંગ્રેજીમાં પણ રૂપ બદલાય છે. એ રૂપમાં ફેર નિયમસર થાય છે. બધા નયમો તો અમે આપતા નથી, પરંતુ એક સામાન્ય નિયમ આપીશું.

સાધારણ નિયમ એવો છે કે એક વચનના રૂપની અગાડી a અથવા an હોય તે કાઢી નાખ્યા પછી s લગાડીએ તો બહુવચન થાય. દષ્ટાંત:—a dog, કુતરો; dogs, કુતરાઓ. a pig, ડુકર; pigs. ડુકરો.

નો નામને છેડે ss, sh, x, o, ch, આવે તો બહુવચન es લગાડવાથી થાય એ સ્પષ્ટ છે. કારણકે એ 'સ'કાર સાથે આવે તો વચનમાં 'સ્વર' મૂક્યા સિવાય ઉચ્ચાર થઈ શકે નહિ. an ass; asses. a box પેટી, boxes પેટીઓ. a church દેવલ, churches દેવલો. a buffalo બેંસ, buffaloes બેંસો.

બિલાડી, a cat (કેટ).	ટેબલ, a table (ટેબલ).
લાકડી, a stick (સ્ટિક).	પેનસીલ, a pencil (પેનસિલ).
ઘર, a house (હાઉસ).	ગામ, a village (વિલેજ).
નરમ, soft (સોફ્ટ).	શબ્દ, a word (વર્ડ).
ખડીઓ, an inkstand (ઇન્ક સ્ટેન્ડ).	બટાકો, a potato (પોટેટો).
ખુરશી, a chair (ચેર).	ખલાસી, a sailor (સેઇલર).
વહાણ, a ship (શિપ).	સરોવર, a lake (લેઇક).
નદી, a river (રિવર).	પર્વત, a mountain (માઉન્ટન).
પુલ, a bridge (બ્રિજ).	ખેડુત, a farmer (ફાર્મર).
રણ, a desert, (ડેઝર્ટ).	ખીણ, a valley (વેલી).
સમુદ્ર, an ocean (ઓશન).	ઓફિસ, an office (ઓફીસ).
દાદમ, a pomegranate (પોમગ્રેનેટ).	લાંબુ, long (લોંગ).
કાગળ, a letter (લેટર).	રાતું, red (રેડ).

રોપું, a rope (રોપ).	કલમ, a pen (પેન).
બેલ, a bell (બેલ).	મહોલલો, a street (સ્ટ્રીટ).
પીળું, yellow (યલો).	ઝુમખો, bunch (બન્ચ).
દુકાન, a shop (શોપ).	થાળી, a dish (ડીશ).
ધક્કો, a push (પુશ).	પહોળી, wide (વાઈડ).
ખાઈ, a ditch (ડીચ).	ખાલુ, a cup (કપ).
વિશાળ, big (બિગ), extensive (એક્સ્ટેન્સિવ).	
મજબુત, strong (સ્ટ્રોન્ગ). ઉંચો, high (હાઈ).	
રેતાળ, sandy (સેન્ડી). ગરીબ, poor (પુઅર).	
પૈસાદાર, rich (રીચ). અંજીર, a fig (ફિગ).	
કેળું, a plantain (પ્લેન્ટેઇન). દરાખ, grapes (ગ્રેપ્સ).	
પોસ્ટ કાર્ડ, a post card (પોસ્ટ કાર્ડ). ઉંડી, deep (ડીપ).	

ઇએલ કરો:—

૧. રેતાળ રંગો. ૨. ઉંડી નદી. ૩. ઉંડી ખીણો. ૪. ઉંચા પર્વતો. ૫. મોટી ઓફીસો. ૬. વિશાળ સમુદ્રો. ૭. લાંબા પુલો. ૮. ગરીબ બેટો. ૯. કાગળો. ૧૦. મજબુત પુલો. ૧૧. પહોળા મહોલલો. ૧૨. રાત્રી પેનસીલો. ૧૩. પચીસ બટારા. ૧૪. પચાશ ખુરશીઓ. ૧૫ દરાખનાં ઝુમખાંઓ. ૧૬. બિલાડીઓ અને કુતરાઓ. ૧૭. વહાણો અને ખલાસીઓ. ૧૮. પીળાં ધરો. ૧૯. નાનાં ગામડાંઓ. ૨૦. પંદર થાળીઓ અને પચાશ વાડકાઓ.

મુચના—હવેથી નામનાં બહુ વચનમાં રૂપો આપવામાં આ-

વશે નહિ. એ રૂપો શીખનારે પોતાની મેળે ઉપલા નિયમો યાદ રાખી બનાવી લેવાં. એ સિવાયનાં જે બીજાં રૂપો હશે તે આપીશું.

પુરૂષ.

હવે વચન પછી પુરૂષનો કાંઈક વિચાર કરવો જરૂરનો છે. ધારો કે આપણે વાત કરીએ છીએ અને એ વાત કોઈ ત્રીજા માણસ સંબંધી છે. તો જે આદમી બોલતો હશે તે “હું” કહી વાત કરશે અને જેની સાથે વાત કરતો હશે તેને “તું” અથવા “તમે” કહી વાત કરશે; અને જે માણસની વાત કરતો હશે તેના સંબંધમાં “તે” કહેશે, અર્થાત્ “હું” વાત કરનારને માટે, “તું” જેને વાત કરતા હોઈએ તેને માટે, અને “તે” જેની વાત કરતા હોઈએ તેને માટે વપરાય છે. આ, વ્યાકરણમાં પુરૂષને નામે ઓળખાય છે, અને તે ત્રણ છે. એકવચનમાં અને બહુવચનમાં બન્નેમાં ત્રણ ત્રણ પુરૂષ ગણેલા છે.

૧ લો પુરૂષ (એ). હું, (અ). અમે.

૨ જો „ (એ). તું, (અ). તમે.

૩ જો „ (એ). તે, (અ). તેઓ.

વચન તો આપણે જાણીએ છીએ. એકવચનથી એમ સમજાય છે કે જે વસ્તુ અથવા માણસની આપણે વાત કરીએ છીએ તે એક જ છે, એક કરતાં વધારે નથી. બહુવચન એમ બતાવે છે કે તે એક નથી પણ વધારે છે.

આપણે એ પણ જોયું છે કે બહુવચન સાથે ક્રિયાપદનું બહુ-વચનનું રૂપ વાપરવું, અને એકવચન સાથે એકવચનનું રૂપ વાપરવું. હવે પહેલા, ખીજા અને ત્રીજા પુરૂષ સાથે વાક્યમાં ક્રિયાપદ કેવા રૂપમાં વાપરવું તે જાણવાનું છે.

પુરૂષ. એકવચન   ક્રિયાપદનું રૂપ.   બહુ.   ક્રિયાપદનું રૂપ.

૧ I, હું.   બ. નું રૂપ.   we, અમે.   બ. નું રૂપ.

૨ thou, તું.   ક્રિ.+est. (એ). you, તમે.   બ. નું રૂપ.

૩ he, she, it તે. એ. નું રૂપ.   they, તેઓ.   બ. નું રૂપ.

આ નિયમ માત્ર વર્તમાનકાળ બનાવવાના સંબંધમાંજ લાગુ પડે છે.

ભૂતકાળમાં માત્ર ખીજા પુરૂષના એક વચનમાંજ ભૂતકાળના રૂપને ક્રિયા લાગે છે. તે કીધું thou didst; પરંતુ સમ્યક્તા ખાતર આપણે તું ને બદલે તમે વાપરીએ છીએ તેમ ઇંગ્રેજીમાં પણ thou બાગ્યેજ વપરાય છે. માટે એમ કહીએ તો ચાલે કે ભૂતકાળમાં ક્રિયાપદનું રૂપ દરેક વચનમાં અને પુરૂષમાં સરખું રહે છે. તેજ પ્રમાણે ભવિષ્યકાળને માટે પણ સમજવું.

ત્યારે વર્તમાન કાળનાં રૂપો શી રીતે કરવાં ?

ક્રિયાપદના મૂળ રૂપમાં હમેશાં to એ શબ્દ સાથે હોય છે. ગુજરાતીમાં દરેક ક્રિયાપદને છેડે જેમ “ વું ” આવે છે, (જેમ કે કરવું, જાણવું, ખેલવું) તેમ ઇંગ્રેજીમાં અગાડી to આવે છે.

વર્તમાન કાળનું રૂપ કરવા માટે (૧). પહેલાં તો એ to કહાડી નાખવો. (૨). પછી પહેલા પુરૂષ એ. વ. માટે to વિના રહેલું ક્રિયાપદ જ વાપરવું; (૩.) બીજા પુરૂષમાં es અથવા st ઉમેરવું; અને (૪.) ત્રીજા પુરૂષમાં s અથવા es ઉમેરવું. બહુ વચનમાં to કહાડી નાખ્યા પછી રહેતું રૂપ જ કોઈપણ ફેરફાર વિના વપરાય છે.

to stop (ટુ સ્ટોપ) અટકાવવું.

એક વચન.

બહુ વચન.

૧ હો. પુ.—I stop, હું અટકાવું છું. We stop, અમે અટકાવીએ છીએ.

૨ જો પુ —thou stoppest, તું અટકાવે છે. you stop, તમે અટકાવો છો.

૩ જો પુ —he stops, she stops, they stop, તેઓ it stops, તે અટકાવે છે. અટકાવે છે.

to eat ખાવું.

I eat, હું ખાઉં છું. We eat અમે ખાઈએ છીએ.

Thou eatest, તું ખાય છે. You eat, તમે ખાઓ છો.

He, She, It, eats, તેઓ ખાય છે. They eat, તેઓ ખાય છે.

આ પ્રમાણે આગળ જે ક્રિયાપદો આપવામાં આવ્યાં છે તેનાં રૂપો કરી જોવાં.

પાઠ ૨૪ એ.

વર્તમાનકાળ વિષે કેટલાક નિયમો.

આપણે જોયું કે ક્રિયાપદનાં વર્તમાનકાળનાં રૂપ બતાવવાને એ. વ. બીજા પુરુષમાં *eat* ને *eat*, અને ત્રીજા પુરુષમાં *s* કે *es* ઉમેરવા પડે છે. એ ઉમેરતાં “*s*” ક્યાં મુકવો અને “*es*” ક્યાં, તેના ચિન્હાર કરવો પડે છે. છેલ્લો અક્ષર વખતે એવો પણ હોય કે જેની સાથે *s*, *es* જોડીએ તો બરાબર ઉચ્ચાર ન થાય. દા. હડસેલો ખારવો, *to push* (પુશ). જો *to* કહાડી નાખતાં *push* રહે છે તેને *s* લગાડીએ તો *pushs* લખાય, અને તેના ઉચ્ચાર થાય નહિ; માટે એને *s* નહિ પણ *es* લગાડવો; *pushes* (પુશીઝ); આવી રીતે ઉચ્ચાર કરવા સાર શબ્દના છેલ્લા અક્ષર *s*, *sh*, *ss*, *ch*, *x*, *o*, એમાંથી કોઈ પણ હોય તો ત્રીજા પુરુષમાં *s* ને બદલે *es* લાગે. દા. *to pitch* એટલે ઘાટવું, જમીનમાં ઉભું કરવું. એ. ક. *pitchs* (પીચ્સ) નહિ પરંતુ *itches* (પીચીઝ). તેજ પ્રમાણે *rush*, *rushes*; *bless*, *blesses*; *fox*, *foxes*; *do*, *does* (ડઝ); છેલ્લો અક્ષર વાઈ (*y*) હોય તો *es* લગાડતાં પહેલાં *y* નો *i* કરવો. દા. *to try*, ચત્ન કરવો *tri+es*; *tries* (ચત્ન કરે છે). *fly*, *flies* ઉડે છે.

દષ્ટાંતો.

છેલ્લો *ss*; *to miss* ખોવું. (કંઈ વસ્તુ ખોવી).

I miss.

We miss.

Thou missest.

You miss.

He (She, It) misses. They miss.

ch,

to pinch, ચુંટી ખણવી.

બી. પુ. એ, pinchest,

ત્રી. પુ. એ. pinches.

બીજા પુરુષમાં est લગાડતાં પહેલાં પણ ક્રિયાપદનો છેલ્લો અક્ષર 'y' હોય તો તેનો i થઈ જાય છે. try, triest.

પાઠ ૨૫ મો.

ગુજરાતીમાં ભવિષ્યકાળ બતાવવાને મુળ ક્રિયાપર “શો, શી, ચું, વગેરે પ્રત્યયો લગાડવામાં આવે છે.

અંગ્રેજીમાં ભવિષ્યકાળ બતાવવો હોય તો મૂળ ક્રિયાપદના સાદારૂપની પહેલાં “shall અથવા will” મુકવાં, અને બીજા ત્રીજા પુરુષના એકવચનનો પ્રત્યય પણ તેનેજ (એટલે shall, will ને) લગાડવો.

કરવું, to do; (બ. કા.); will do. રમવું, to play, બ. કા. will or shall play. આમાં will or shall એ શબ્દોથી ભવિષ્યકાળ બતાવ્યો છે.

ભવિષ્યકાળ.

• to write, લખવું.

I shall write.

We shall write.

Thou wilt write.

You will write.

He (she, it,) will write. They will write.

વર્તમાન કાળ.

I write.

We write.

Thou writest.

You write.

He (she, it) writes. They write.

પણ ઇંગ્લેન્ડમાં thou તું વપરાતો નથી. કારણ કે કોઈને તું કહેવું એ અસંભવ ગણાય. માટે સાધારણ રીતે બવિખ્યકાળમાં ક્રિયાપદની આગળ shall અથવા will ઉમેરવા એવો નિયમ ધ્યાનમાં રાખવો. ઉપર જે ૩૫ આખ્યાં છે તેમાં I ની સાથે અને we ની સાથે shall છે. અને thou, you, તથા he, she, it, અને they સાથે will છે તે પણ ધ્યાનમાં રાખવું. હું, અમે, અને આપણે સાથે shall આવે અને ખીજા ત્રીજા પુરુષોમાં will આવે. સાધારણ બવિખ્યકાળમાં I will go (હું જઈશ) એમ ન થાય; પણ I shall go કહેવું જોઈએ. તેમજ તમે જશે એટલે You will go; You shall go નહિ. આ આખત ધ્યાનમાં રાખવાની છે.

to dwell રહેવું.

I shall dwell.

We shall dwell.

Thou wilt dwell.

You will dwell.

He (she, it) will dwell. They will dwell.

to rest, આરામ લેવો.

I shall rest.

We shall rest.

Thou wilt rest.

You will rest.

He (she, it) will rest. They will rest.

તાત્પર્ય એ કે ભવિષ્ય કાળમાં ક્રિયાપદની સાથે માત્ર “વીલ” અથવા “શેલ” મૂકી દેવું; અને ક્યાં will વાપરવું અને ક્યાં shall વાપરવું તે યાદ રાખવું. thou નો ઉપયોગ કરવો નહિ.

પાઠ ૨૬ મો.

પ્રત્યય વાક્યો.

આપણે જોયું છે કે ઇંગ્રેજીમાં વાક્યરચના કેમ થાય છે. પહેલાં કર્તા, પછી ક્રિયાપદ, અને પછી કર્મ, એ ઇંગ્રેજી વાક્યરચનાનો ક્રમ છે. હવે જે નામનો ગુણુ જતાવવો હોય તો નામના આગળ વિશેષણ મુકી દેવાનું. પછી તે નામ કર્તા હોય કે કર્મ હોય. ક્રિયાપદનો ગુણુ જતાવવો હોય તો ક્રિયાવિશેષણને ક્રિયાપદની પાછળ મુકી દેવું. અને જે નામનો ખીજા સાથે સંબંધ જતાવવો હોય તો તેની આગળ નામયોગી મુકવું. આટલું આપણે શીખ્યા છીએ. એક દષ્ટાંત લઈએ.

The boy reads a book: એ સાદું વાક્ય છે.

The good boy reads a big book: (સારો છોકરો મોટી ચોપડી વાંચે છે) એમાં good વિશેષણથી છોકરાનો ગુણ, અને big વડે ચોપડીનો ગુણ જતાવ્યો છે.

The good boy reads *loudly*.

The good boy reads his lessons *loudly*.

આ બે વાક્યમાં ક્રિયાપદનો ગુણ 'લાઉડલી' શબ્દથી બતાવ્યો છે. પહેલામાં ક્રિ. વિ. ક્રિયાપદની છેક પાસે છે. બીજામાં કર્મની પાછળ છે. પણ અહિં પણ ક્રિયાપદ પાસે હોય તો ખોટું નહિ. The good boy reads loudly his lessons એ ખોટું ન કહેવાય.

The good boy *near* the tree reads a book.

The good boy puts the book *on* the table.

પહેલા વાક્યમાં good boy અને tree એ બેનો સંબંધ near નામયોગીથી બતાવ્યો. બીજા વાક્યમાં book અને tableનો સંબંધ on શબ્દથી બતાવ્યો છે.

આ બધા સંબંધો એકજ વાક્યમાં બતાવવા હોય તો પણ બતાવાય.

The good boy near the tree always reads his lessons loudly in the morning. આગળનો બંને છોકરો તેનો પાડ હમેશાં સવારમાં મોટેથી વાંચે છે.

આવાં વાક્યો બનાવતાં તો આપણે શીખ્યા; પરંતુ પ્રશ્ન પુછવો હોય તો તેવાં વાક્યની રચના કેમ કરવી?

પ્રશ્નાર્થ વાક્યોમાં હંમેશાં પહેલાં પ્રશ્ન પુછવામાં વપરાતા શબ્દોમાંથી એક, અને પછી પહેલાં ક્રિયાપદ અને પછી કર્તા. એ પ્રમાણે રચના કરવી જોઈએ. પ્રશ્ન પુછવામાં ક્રિયાપદ સાથે

બીજું ક્રિયાપદ પણ વપરાય છે, ને તેને સહાયકારક ક્રિયાપદ કહે છે; કેમકે પ્રશ્ન પૂછવામાં તેની સહાય મળે છે. અસલ ક્રિયાપદને મૂળ ક્રિયાપદ કહી ઓળખીશું.

પ્રશ્નાર્થ શબ્દો where ક્યાં; what શું; how કેવીરીતે; when ક્યારે; why શા માટે; who કોણ; which કયો, કયું; whose કોનું.

સહાયકારક ક્રિયાપદો:—do, did, can, could, will, shall, (બ. કાળ માટે). is, છે. am, છું. are, છે. એ સાધારણ ક્રિયાપદો છે.

પ્રશ્નાર્થ વાક્યોની રચના:—તમે વાંચો છો? do you read? આમાં વાંચવું (to read) ક્રિયાપદનું પ્રશ્નાર્થ વાક્ય બનાવવા do ની સહાયતા લીધી છે અને તેને નામની અગાડી મૂક્યું છે. પછી નામ લીધું છે અને છેલ્લું મૂળ ક્રિયાપદ લીધું છે. વળી પહેલાં પ્રશ્નાર્થ શબ્દ મુકી, પછી સહાયકારક ક્રિયાપદ, પછી કર્તા, અને છેલ્લે મુખ્ય ક્રિયાપદનું સાદુંરૂપ મુકવાથી પણ પ્રશ્નાર્થ વાક્યો બને છે.

દષ્ટાંત—Where did you eat? તમે ક્યાં ખાધું? Which is this book? આ કઈ ચોપડી છે?

આ પ્રશ્નાર્થ વાક્યોનું ઇંગ્રેજી કરો:—

૧. તમે ક્યાં જાઓ છો? ૨. તમે ક્યાં બેસશો? ૩. તે ક્યાં છે? ૪. તે ક્યાં ખેડો? ૫. આ શું છે? ૬. તમે શું લાવ્યા? ૭. તેઓ શું લાવશે? ૮. શું તમે આવો છો? ૯. તમે કેવી રીતે

આવ્યા ? ૧૦. તમે કેવી રીતે આવો છો ? ૧૧. તે કેવી રીતે આવશે ? ૧૨. તે ક્યારે આવે છે ? ૧૩. તે ક્યારે આવ્યો ? ૧૪. તે તમે ક્યારે લાવશો ? ૧૫. તેઓ શા માટે આવે છે ? ૧૬. તેઓ શા માટે આવ્યા ? ૧૭. અહીંયા તેઓ શા માટે આવશે ? ૧૮. ત્યાં કોણ જાય છે ? ૧૯. ત્યાં કોણ આવ્યો ? ૨૦. ત્યાં કોણ આવશે ? ૨૧. તે કઈ ચોપડી છે ? ૨૨. કયું છોકરું આવ્યું ? ૨૩. કયો બિ ખારી માગવા આવશે ? ૨૪. આ કોનું લુગડું છે ? ૨૫. કોનું છોકરું જશે ? ૨૬. આ કોની વીંટી હતી ?

જવું, to go (ગુ ગો). બેઠો, did sit, (ડીડ સીટ).
લાવ્યો, did bring (ડીડ બ્રીન્ગ). આવવું, to come (ટુ કમ).
આવ્યો, did come (ડીડ કમ). હતો, was (વૉઝ).
છે, is (ઇઝ).

કેટલાંક ઇંગ્લેશ પ્રશ્નાર્થ વ કથો.

(તરજુમા સહિત)

When does the sun rise ? સુરજ ક્યારે ઉગે છે ?
When does the sun set ? સુરજ ક્યારે આથમે છે ?
How does the rain come ? વરસાદ શી રીતે આવે છે ?
Will you come to the stations ? તમે સ્ટેશને આવશો ?
Will you give me a pencil ? મને પેનસીલ આપશો ?
Where does the Sherastadar live ? શીરસ્તદાર સાહેબ કયાં રહે છે ?

Which school does he attend ? એ કય નિશાળે જાય છે ?

Shall we go to the garden ? આપણે બાગમાં જઈશું ?

What are you by caste ? તમે કઈ જાતિના છો ?

Who is this gentleman ? આ સદ્ગૃહસ્થ કોણ છે ?

What is the price of this book ? આ ચોપડીની કિંમત શું ?

Will he give me his watch ? તે મને પોતાની ઘડિઆળ આપશે ?

Will he lend me money ? તે મને નાણાં ધીરશે ?

Can I see you to morrow ? આપને હું કાલે મળું ?

When can I see you ? આપને હું ક્યારે મળું ?

When did you come ? આપ ક્યારે આવ્યા ?

How long will you stay ? આપ ક્યાં સુધી રહેશો ?

Where did you go ? તમે ક્યાં ગયા હતા ?

When does the train come ? આગાડી ક્યારે આવે છે ?

When does the train start ? ગાડી ક્યારે ઉપડે છે ?

Will you deliver a lecture ? આપ એક ભાષણ આપશો ?

Will you teach me English ? મને ઇંગ્લિશ શીખવશો ?

What is your name ? તમારું નામ શું ?

Which religion do you follow ? તમે કયો ધર્મ પાળો છો ?

Where is your sister ? તમારી બેન ક્યાં છે ?

What does your father do ? તમારા પિતા શું કરે છે ?

પાઠ-૨૭ મો.

ભૂતકાળ.

આપણે વર્તમાનકાળ અને ભવિષ્યકાળ કરતાં જીખ્યા. ગયા વખતને માટે બોલવું હોય તો તેમાં ક્રિયાપદ ભૂતકાળમાં જોઈએ. એ ભૂતકાળનું ૩૫ ક્રિયાપદને શી રીતે આપવું? એ બાબતના નિયમો સાધારણ નીચે આપ્યા છે. કેટલાક ક્રિયાપદનું ૩૫ આ નિયમે થતું નથી પણ જુદીજ રીતે થાય છે. તેવાં ક્રિયાપદો છુટાં આપીશું.

(૧) ક્રિયાપદના મૂળ ૩૫માંથી to કહાડી નાંખવું.

(૨) પછી જે ૩૫ રહે તેને છેડે ed, (ઇડી) પ્રત્યય લગાડવો, જેમકે મારવું to kill; to કહાડી નાંખવું એટલે માત્ર kill રહ્યું, એને od લગાડ્યો એટલે killed થયું. એ એનો ભૂતકાળ.

(૩) જે ક્રિયાપદનો છેલ્લો અક્ષર y હોય તો y નો “i” કરવો, અને પછી od લગાડવો જેમકે to try-try-tried; tried.

૪. ક્રિયાપદનો છેલ્લો અક્ષર વ્યંજન હોય (જુઓ પૃષ્ઠ ૮૫) અને તેની પહેલાંનો અક્ષર સ્વર હોય એટલે a, o, i, o, કે u હોય તો ed લગાડતાં પહેલાં છેલ્લો અક્ષર બેવડાય છે. જેમકે to fit (બેસારવું)નું fitted; થાગડવું to pat-patted.

અથા પુરૂષમાં તેમજ બહુવચનમાં ed પ્રત્યયજ લાગે છે. બીજા પુરૂષમાં માત્ર ed પછી st મૂકવો; thou calledst; પણ એ બહુ વપરાસમાં નથી.

ક્રિયાપદોનું ભૂતકાળનું રૂપ નિયમસર નહિ થતું હોય તેનાંજ રૂપો હવેથી આપવામાં આવશે. નિયમસર થતાં રૂપો શીખનારે જાતે યાદી લેવાનાં છે.

મિહારવું, to hate (હિમટ). પેદા કરવું, to create (ક્રિએટ).

રક્ષણ કરવું, to protect (પ્રોટેક્ટ). રંગવું, to paint (પેઇન્ટ).

ધોવું, to wash (વોશ). ધક્કો મારવો, to push (પુશ).

લડવું, to fight (ફાઇટ); ભૂ. કા. fought (ફાઇટ).

દોડવું, to run (રન); ભૂ. કા. ran (રન).

કરડવું, to bite (બાઇટ); ભૂ. કા. bit (બિટ).

પડવું, to fall (ફોલ); ભૂ. કા. fell (ફેલ).

નાસી જવું, to escape (એસ્કેઇપ). કરવું, to do; ભૂ. કા. did.

પાપ કરવું, to commit a sin. ચૂકી દેવું to omit.

રજા આપવી, to permit (પરમિટ). નાચવું, to dance.

કરમાવવું, to wither (વીધર). રસોઇ કરવી, to cook (કુક).

ઉકાળવું, to boil (બોઇલ). પાણી ભરી લાવવું, to fetch water.

છેતરવું, to cheat (ચીટ). રહેવું, to live. આધારે રહેવું, to

live upon. પ્રવાસ કરવો, to travel (ટ્રાવેલ). હસવું to

laugh (લાઇ). બેવાર, twice. એક વાર, once. ત્રણ વાર,

thrice. સુધરવું, સુધારવું, to improve (ઇમ્પ્રુવ).

મોટા થવું, to grow up; ભૂ. કા. grew up (ગ્રો અપ).

આપવું, to pay; ભૂ. કા. paid. ઝાલવું, to seize (સીઝ).

આમંત્રણ કરવું, to invite (ઇનવાઇટ). લેવાતું લેવું,

to purchase (પરચેઇઝ), to buy, ભૂ. કા. bought (બોટ).

બાંધવું, to build, ભૂ. કા. built. ઉઠવું, to rise; ભૂ. કા.

rose (રોઝ). નાખવું, to throw, ભૂ. કા. threw (થ્રુ).
જૂલી જવું, to forget, ભૂ. કા. forgot (ફોગટ).

માફ કરવું, to forgive, ભૂ. કા. forgave (ફરગેવ).

ઊંઘવું, to sleep, ભૂ. કા. slept (સ્લેપ્ટ). રડવું, to weep

ભૂ. કા. wept, (વેપ્ટ). સાંભળવું, to hear, ભૂ. કા. heard (હર્ડ).

વેચવું, to sell, ભૂ. કા. sold (સોલ્ડ). ચહાવું, to love.

જોવું, to see, ભૂ. કા. saw (સો). મળવું, to meet,

ભૂ. કા. met (મેટ). જલદીથી, quickly. પૈસા, money.

બયંકર રીતે, horribly; terribly. ગુસ્સામાં angrily.

બોલવું, to speak, ભૂ. કા. spoke.

ઇંગ્રેજી કરો:—

૧. ગંગારામ ગુસ્સામાં બોલ્યો. ૨. બાબરે મુસાફરી કીધી.
૩. ગજુપતરામે દુકાન વેચી. ૪ મેં એ દુકાન (વેચાતી) લીધી.
૫. ઘેલાબાઈએ ધર બાધ્યું. ૬. સુદરદાસે ગજુને છેતર્યો. ૭. રામાએ પાણી ઉકાળ્યું.
૮. સેવકલાલ બેવાર હસ્યો. ૯. આ છોકરીએ ચોખ્ખા રાંધ્યા. ૧૦. કુલો કરમાઈ ગયાં.
૧૧. રામદાસ મને જૂલી ગયો. ૧૨. રામ સીતાને ચાહતા હતા.
૧૩. ગંગાદાસે પૈસા આપ્યા. ૧૪. હુંબાયું નાસી ગયો.
૧૫. કુલીન મોટો થયો. ૧૬. કુતરાએ ખિલાડીને પકડી. ૧૭. દુકાનદારે મને છેતર્યો.
૧૮. મારા કાકાએ મને આમંત્રણ કર્યું. ૧૯. હું બહુ ઊંઘ્યો.
૨૦. રંગીલદાસ બહુ રડ્યા. ૨૧. ગુલામદાસ બહુ મુઘર્યો.
૨૨. શિક્ષકે એને મુઘાર્યો. ૨૩. અમે ફુલ ખરીદ્યાં.
૨૪. તેઓ ઉઠ્યા. ૨૫. તેણે મને ગુસ્સામાં પૈસા આપ્યા.

Hints on Letter-writing.

કાગળ લખવા માટે સુચનાઓ.

દુનિયાનો વહેવાર કાગળપત્રથી ચાલતો હોવાથી કાગળ લખવાની રીત યાને ઢગ દરેકે શીખવાની જરૂરની છે.

કાગળના પ્રકાર:—

(૧) મિત્રને, સગાને અને ઝોળખીતાને ખાનગી કામસર કાગળો લખવામાં આવે છે તે Private letters (પ્રાઇવેટ લેટર્સ) કહેવાય છે.

(૨) એક સરકારી અમલદાર ખીજ સરકારી અમલદારને સરકારી કામસર જે કાગળો લખે છે તે Official letters (ઓફિશીઅલ લેટર્સ) કહેવાય છે.

(૩) એક વ્યાપારી ખીજ વ્યાપારીને પોતાના ધંધા સંબંધી જે કાગળો લખે છે તે Mercantile letters (મર્કન્ટાઇલ લેટર્સ) કહેવાય છે.

ઉપર જણાવેલા દરેક પ્રકારના કાગળો લખવાની ઢગ જુદી હોય છે, અને તેના સામાન્ય નિયમો નીચે પ્રમાણે છે.

(૧) ખાનગી કાગળો નોટપેપર (Note paper) ઉપરજ લખાય છે. અડધા અથવા આખા કાગળ ઉપર નહિ. વ્યાપાર સંબંધી કાગળો (Mercantile letters) લખવાને ખાસ કાગળો આવે છે (કે જેને commercial papers) કહે છે તે વપરાય છે.

(૨) કાગળ લખ્યાની તારીખ તથા લખનારનું ઠેકાણું કાગળને મથાળે જમણા હાથ તરફ લખવામાં આવે છે.

(૩) કાગળ લખનારનું નામ:—Official lettersમાં એક સરકારી અમલદાર બીજા અમલદારને કાગળ લખે ત્યારે કાગળને મથાળે From. શબ્દ લખી પોતાનું નામ યા હોદ્દો લખે છે, અને પછી To, શબ્દ લખી જેના ઉપર કાગળ લખ્યો તેના હોદ્દો લખે છે.

કાગળોમાં નીચે સહી એવી રીતે કરવી જોઈએ કે સામે માણસ તરત લખનારને ઓળખી શકે.

વ્યાપારીઓ પોતાનું અથવા પોતાની પહેડીનું નામ, ઠામ, વગેરે કાગળને મથાળે ડાબી બાજુએ પહેલેથી છપાવી રાખે છે.

(૪) જેના ઉપર કાગળ લખ્યો હોય તેનું નામ:—ખાનગી કાગળોમાં નીચે સહી કર્યા પછી, ડાબી બાજુએ To શબ્દ લખી હોદ્દો જેને કાગળ લખ્યો હોય તેનું નામ લખવામાં આવે છે. વ્યાપાર સંબંધીના કાગળોમાં તેમજ સરકારી કાગળોમાં ઉપર લખવામાં આવે છે.

(૫) ખાનગી કાગળોમાં હાંસીઓ રાખતા નથી, પણ સરકારી, વ્યાપારી, વગેરે કાગળોમાં કાગળના ચોથા બાગ જેટલો હાંસીઓ ખાડે છે કારણ કે કાગળો ફાઈલ કરતાં લખાણ દબાઈ જાય નહિ.

(૬) કાગળ લખતાં શકત સહી કરવા જેટલીજ જગા ખુટે તો તેને માટે નવો કાગળ લેવો નહિ. પણ થોડું લખવાનું બાકી રહે ત્યારથીજ એવી રીતે લખવા માંડવું કે એક બે લીટી પણ બીજા કાગળ ઉપર લખવાની રહે.

(૭) એક કાગળમાં બે ચાર બાબતો લખવાની હોય તો દરેક બાબત માટે નવો પેરેગ્રાફ paragraph લખવો અને સૌથી અગત્યની બાબત પહેલા પેરેગ્રાફમાં લખવી; પછી તેનાથી ઓછા

અગત્યની ખીજ પેરેગ્રાફમાં આવે. પછી તેનાથી પણ ઓછા અગત્યની ત્રીજી પેરેગ્રાફમાં આવે.

(૮) નવો પેરેગ્રાફ શરૂ કરતી વખતે હાંસીઆથી આશરે અડધા ઈંચની જગ્યા રાખી લખવાનું શરૂ કરવું.

કાગળ લખ્યાની તારીખ તથા લખનારનું ઠેકાણું લખવાની રીત:—

કાગળને મથાળે જમણા હાથ તરફ પહેલી લીટીમાં ધરતો અથવા દુકાનનો નંબર લખી અલ્પ વિરામ કાઢવું, પછી તેજ લીટીમાં મહોલ્લાનું નામ લખી અલ્પ વિરામ કાઢવું. પછી બીજી લીટીમાં તેની નીચે શહેર અથવા ગામનું નામ લખી અલ્પ વિરામ કાઢવું, પછી તેની જોડે અથવા બીજી લીટીમાં મહીનો તારીખ અને વર્ષ લખવું. મહીનો અને તારીખ લખ્યા પછી અલ્પવિરામ કાઢવું અને વર્ષ લખ્યા પછી પૂર્ણવિરામ કાઢવું.

નમુનો:—

91, Abdul Rehman Street,

Bombay,

April 15th, 1910.

નોંધ:—એકજ ગામ અથવા શહેરમાં લખવામાં આવતી ચીઠ્ઠીઓ અને કાગળોમાં વર્ષ લખવામાં આવતું નથી. પણ વાર લખવાનો રીવાજ છે.

નમુનો:—

Friday, Sept. 15th.

જેના ઉપર કાગળ લખીએ તેનું નામ લખવાની રીત:—

ખાનગી કાગળોમાં ઉપર પ્રમાણે તારીખ, તથા લખનારનું ઠેકાણું લખ્યા પછી જરાક નીચેથી નીચે પ્રમાણે લખવામાં આવે છે.

Dear Babubhai,
My dear Babubhai,
Dear Mr. Babubhai

દોસ્તદારને, સરખા દરજ્જાના માણસને, અથવા નીચા દરજ્જાના માણસને લખવું.

સગાઓને કાગળ લખવામાં My dear લખીને પછી સગપણ બતાવનારી શબ્દ લખવો. જેમકે My dear father, My dear brother વગેરે.

(૨) લખનાર માણસ અને જેના ઉપર કાગળ લખાતો હોય તે માણસ એક બીજાને ઓળખતા હોય, પણ લખનારના કરતાં જેના ઉપર કાગળ લખવામાં આવે તે માણસ ચડતા દરજ્જાનો હોય, તો ઘણું ખર્ચ સામા માણસનું નામ ખાનગી કાગળમાં લખવામાં આવતું નથી. અને જે લખવાની જરૂર હોય તો છેક તીચે લખવું. અને તેવા સંજોગમાં ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે તારીખ વગેરે લખ્યા પછી નીચે પ્રમાણે લખવું.

Sir (વગર ઓળખાણવાને).

Dear Sir (વધારે ઓળખાણવાળાને).

My Dear Sir (તેથી પણ વધારે ઓળખાણવાળાને).

કોઈ વ્યાપારીને અથવા વ્યાપારી પેઢીને કાગળ લખતી વખતે તેનું નામ ઉપર પ્રમાણે તારીખ લખ્યા પછી લખવામાં આવે છે.

નમુના:—

- (1) A. B. Dalal, Esqr.
Church Gate Street, Bombay. } અભિયાને.
Sir,
- (2) B. C. Desai, Esqr.
Kalbadevi Road, Bombay. } થોડું ઘણું
Dear Sir, } ઓળખાણ
થયા પછી.
- (3) C. D. Zaveri, Esqr.
Nanpura. Surat. } વધારે ઘાડો સંબંધ
My dear sir, } થયા પછી.
- (4) Messrs, Richardson Cruddas & Co.,
General Merchants,

Sirs, અથવા Gentlemon,

(5) ઉપર પ્રમાણે નામ લખી, Sirs, Dear Sirs, My dear Sirs, અથવા Gentlemen, લખવું. પેદી ઉપરના કાગળોમાં ઘણું ખર્ચે Dear Sirs, અથવા Gentlemon વપરાય છે.

કાગળનો મુખ્ય ભાગ લખી રહ્યા પછી સહી કરતા પહેલાં માનના શબ્દો લખવાનો રિવાજ છે. તેમાં સાધારણ નિયમ એવો છે કે ઉપર મથાળે Sir, Dear Sir, My dear Sir, Gentlemon, અથવા એવા બીજા જે શબ્દો લખ્યા હોય તે સહી કર્યા પહેલાં પણ લખવાજ નેહએ.

ખાનગી કાગળો સહી કર્યા પહેલાં નીચે પ્રમાણે લખવામાં આવે છે.

(1) Yours sincerely,	}	દેસ્તદારને અને સરખા દરજ્જના માણસને.
* * (2) Yours most sincerely		
* * (3) Yours respectfully	}	અદત્તા દરજ્જના આદમીને.
* * (4) Yours obediently		
* * (5) Yours truly	}	સાધારણ કામ કાજ માટે અગત્યના સમસને.
* * (6) Yours faithfully		
* *		

(7) સગાઓના કાગળોમાં your affectionate son,—your affectionate daughter,—your affectionate & dutiful son,—your affectionate & dutiful daughter,—your most affectionate brother,—your affectionate sister,—yours affectionately,—I am, your affectionate father,—I am, your loving mother,—I am, your loving husband, your loving. (અથવા beloved) wife, વગેરે.

વ્યાપાર સંબંધના કાગળોમાં સહી કરતાં પહેલાં જરૂરી યાગ્યુએ નીચે પ્રમાણે લખવાનો રિવાજ છે.

(1) I am,

Sir,

Yours faithfully,

* * *

(2) I am,

Gentlemen,

Yours faithfully,

* * *

(3) We are, Dear Sir, { પેઢી તરીકે કાગળ લખ્યો
Yours truly, { હોય ત્યારે.
* * *

(4) We beg to remain, {
Gentlemen, { સદર.
Yours most obedient servants, {
* * *

નોંધ:—કાંઈ માણસને પહેલી વખત કાગળ લખીએ ત્યારે ઉપર પ્રમાણે I am અથવા We are લખવું. ચારપછીના કાગળોમાં I remain, અથવા We remain લખવું.

એક વ્યાપારી બીજા વ્યાપારીને કાગળ લખે ત્યારે ઉપર પ્રમાણે yours*faithfully લખવું.

એક વ્યાપારી પોતાના ધરાકને કાગળ લખે ત્યારે yours respectfully—yours obediently લખવાનો રિવાજ છે.

* સાધારણ વ્યવહારમાં વ્યાપારીઓ નીચે પ્રમાણે ટુંકાણમાં લખે છે:—

yours faithfully,

* * *

yours obediently,

* * *

yours respectfully,

* * *

yours truly,

* * *

સરકારી કામકાજના કાગળોમાં નીચે પ્રમાણે લખી સહી કરવાનો રિવાજ છે.

I have the honour to be,

Sir,

Your most obedient servant,

* * *

સામાન્ય સૂચના:—

જેના ઉપર કાગળ લખાએ તેનું નામ ન જણાવતા હોઈએ તે તેના હોદ્દો લખવો, અને તે હોદ્દો લખતા પહેલાં ઉપલી લીટીમાં To, શબ્દ લખવો.

નમુનો:—

To

The Manager,

Bal Sahitya Prakash Mandir,

Surat.

Sir,

કામળના ખરા ભાગની શરૂઆત કે જેમાં કામળ લખવાની મતલબ આપેલી હોય છે તે ભાગ આખા કામળના ત્રીજા ભાગથી શરૂ કરવો, અને પહેલો શબ્દ ઉપર પ્રમાણે બતાવેલા, Dear Sir—Gentlemen,—My dear Babubhai વગેરેના છેલ્લા શબ્દોની નીચેથી શરૂ થાય.

સરનામું કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવું કે કોઈ માણસ આપણાથી ઉતરતા દરજ્જાનો હોય તોજ તેના નામની પહેલાં Mr. લખવું.

કોઈ ગૃહસ્થ આપણાથી ચઢતા દરજ્જાનો હોય અથવા સરખા દરજ્જાનો હોય તો તેનું નામ લખી Esqr. લખવું.

એકજ માણસને Mr. અને Esqr. કદી સાથે લખવા નહિ.

કોઈ માણસને ખેતાય મળ્યો હોય (જેવા કે Reverend, Captain—Colonel—Major—Professor—Doctor—Sir—Honorable—Rao Saheb—Rao Bahadur) તો તે ખેતાય પહેલાં લખી તેનું નામ લખવું; પણ પાછળથી Esquire લખવું નહિ.

કોઈ ગૃહસ્થને ડીગ્રી મળી હોય (જેવી કે B. A.—M. A. L. M. & S.—B. A., LL. B) તેવા ગૃહસ્થનું નામ લખી Esqr. લખવું; અને પછી જે ડીગ્રી હોય તે લખવી; પણ ડીગ્રી લખ્યા પછી Esqr. કદી લખવું નહિ.

દાકતરને Dr. M. M. Master, L. M. & S. લખવું પણ નામની પહેલાં Dr. આવેલું હોવાથી Mr. અથવા Esqr. કોઈ લખવું નહિ.

કોઈપણ પેઢીને અથવા કંપનીને Messrs—& Co. લખવું.

કોઈ પણ પરણેલી બાતુને Mrs. (મિસિસ) લખી તેના ઘણીનું નામ તથા અટક લખવી, પણ બાપનું નામ લખવું નહિ.

કોઈપણ કુમારી છોકરીને Miss, (મીસ) લખી છોકરીનું નામ તથા તેના બાપનું નામ અને અટક લખવી.

Small Notes (ચિઠ્ઠીઓ.)

(૧) મોકલનાર તથા જેના ઉપર ચીઠ્ઠી લખી હોય તે બંને એકજ શહેરમાં અથવા ગામમાં રહેતા હોય તો વરસ લખવામાં આવતું નથી પણ વાર લખવાનો રિવાજ છે.

Monday, January 1st.

My dear Rama,

You will receive with this note a copy of "Bacon's Essays." I hope you will accept it as a small token of my regard and affection for you.

Believe me always,

yours most sincerely,

Krishna.

સોમવાર, જાનેવારી ૧લી.

પરમ સ્નેહી રામભાઈ,

આ ચીઠ્ઠી સાથે તમેને "બેકનના એસેઝ" ની ચોપડી મોકલું છું તે લેશો. આશા છે કે તમારા તરફના મારા સ્નેહના સંભારણા તરીકે તમે તે સ્વીકારશો.

લી૦ આપનો શુભેચ્છક
કૃષ્ણ.

Tuesday, January 2nd.

My dear Krishna,

Pray accept my best thanks for your kind present. The book is valuable in itself, but I shall esteem it the more as it is a gift from you.

Believe me,
Yours as ever,
Rama.

મંગળવાર, ૨જી જાનેવારી.

પરમસ્નેહી કૃષ્ણ,

આપની માયાળુ બક્ષીસ માટે હું આપનો આભાર માનું છું અને તે આપ સ્વીકારશો. ચોપડીજ કીમતી છે, પણ આપના તરફથી બક્ષીસ તરીકે આવી માટે મારા મનને તે વધારે કીમતી થઈ છે.

લી૦ આપનો આભારી,
રામ.

Nanpura,
Surat, 3rd January, 1910.

Dear Sir,

Will you be kind enough to excuse my absence from school to-day, as I have a bad head-ache ?

I remain,
Dear Sir,
Your obedient pupil,
Ramdas.

To

A. B. Contractor, Esqr.
Principal, Govt. High School.
SURAT.

નાનપુરા,
સુરત, તા. ૩જા જાન્યુઆરી, ૧૯૧૦.

સાહેબ,

આજરોજ માફ માથું સખત દુઃખે છે તેથી આજે નિશાળે આવી શકાય તેમ નથી, માટે મારી રજા પુરવા કૃપા કરશો એવી વિનંતી છે.

લી૦
આપનો આત્મકિત શિષ્ય
રામદાસ.

પાછલા પાઠોનો તરજુમો.

પાઠ બીજો:—ચંપકલાલ; ઘેલાભાઈ; કાલીઘાટ; માનસિંગ; છીપવાડ; ભૂતાન; ટેઈક; કેપ; મેપ; ટેઈપ; ટોલ; ટેલ; રન; ટૂથ; ટીથ; ડન; આર; પાઈન; નાઈન; ગેટ; પેટ; નેટ; સીટ; ટીઝ; શી; ડન; સમ; કમ; ગો; સરખન્ટ; સિન; પોલ; ડોલ; પ્રોંગ; ગમ; ગદ્યુ; ટ્યુન; કબ; કપ; ફલાઈ; કાઈ; ડ્રાઈ.

પૃષ્ઠ ૧૦૪:—Gangaram; Kharshedji; Sumukhram; Anangpur; Zaverilal; Dhola; Godhra; Thasra; Dhanprasad; Dhadhar; Thana; Bhawanagar; Shambhuprasad; Kurukshetra; Gnana-swarup.

પાઠ ૪ થો:—95, Ninety-five. 85, Eighty-five. 79, Seventy-nine. 98, Ninety-eight. 64, Sixty-four. 46, Forty-six. 52, Fifty-two. 26, Twenty-six. 38, Thirty-eight. 532, Five hundred and thirty-two. 905, Nine hundred and five. 478, Four hundred and seventy eight. 4457, Four thousand, four hundred and fifty seven. 7543, Seven thousand, five hundred and forty three. 15,529, Fifteen thousand, five hundred and

twenty nine. 50,309 Fifty thousand, three hundred and nine.

૫૫૯ ૧૩૯:—Five hundred and twenty nine. Eight hundred and forty five. One thousand and ninety eight. Seven hundred and sixty four. Six hundred forty seven. Four hundred and sixty seven. Eight hundred and fifty three. Three hundred and eighty five. Ten thousand, eight hundred and nine. Eighty thousand, seven hundred and ninety six.

પાઠ ઉભો:—૧. (અમુક) છોકરું રોટલી ખાય છે. ૨. ચાકરો વાસણો માંજે છે. ૩. સ્ત્રીઓ પાણી પીએ છે. ૪. માણસો છોકરાંઓને ચઢાય છે. ૫. છોકરાંઓ દૂધ પીએ છે. ૬. (અમુક) છોકરું ખાંડ ખાય છે. ૭. (અમુક) છોકરો (એક) ચોપડી વાંચે છે. ૮. છોકરાંઓ કાકીઓને ચઢાય છે. ૯. છોકરાંઓ ચા પીએ છે. ૧૦. છોકરાંઓ અને છોકરીઓ. ૧૧. એક છોકરો અને એક છોકરી. ૧૨. એક માણસ અને એક સ્ત્રી. ૧૩. (એક) સ્ત્રી. પુગડાં ધુએ છે. ૧૪. (એક) માણસ ચા પીએ છે. ૧૫. છોકરાંઓ ચોપડીઓ વાંચે છે અને છોકરીઓ રમે છે.

1. A boy runs. 2. The boys play. 3. Girls drink water. 4. The boy runs. 5. Servants wash clothes. 6. The child runs. 7. Children

drink milk. 8. Women wash clothes. 9. Children read books. 10. The man loves children. 11. Women love children. 12. The aunt prepares tea. 13. A child eats sugar. 14. Servants wash utensils. 15. A boy drinks milk. 16. The servant laughs. 17. The aunt eats bread. 18. Children love aunts. 19. Children eat sugar.

પૃષ્ઠ ૨૨મું:—૧. હું (એક) ચોપડી વાંચું છું ૨. તેઓ નિશાળે જાય છે. ૩. સૂર્ય ઉગે છે. ૪. મરઘો ફૂકે ફૂક કરે છે. ૫. કુતરાઓ બસે છે. ૬. મધમાખીઓ મધ ખનાવે છે. ૭. કડી-આઓ ધરો બાંધે છે. ૮. તેઓ બાઇ અને ખેત છે. ૯. ગંગા (એક) ગાયન ગાય ૧૦. છોકરાઓ ચોપડીઓ વાંચે છે. ૧૧. (એક) યજ્ઞ ગાહું ખેંચે છે. ૧૨. ગાયો ઘાસ ખાય છે. ૧૩. મારી પાસે બે ઘોડાઓ છે. ૧૪. તે લોકડીને મારે છે. ૧૫. તેઓ લોકડીઓને મારે છે. ૧૬. (અમુક) ઉંદર દોડે છે. ૧૭. (એક) છોકરું રડે છે. ૧૮. પક્ષીઓ ઉડે છે. ૧૯. ગાયો ચરે છે. ૨૦. માણસો પરમેશ્વરને પૂજે છે.

પાઠ ૮ માં:—1. Brothers love sisters. 2. Sisters and Brothers. 3. The blacksmith forges iron. 4. Magan forges copper. 5. The carpenter makes tables. 6. Girls sing. 7. The boy sings a song. 8. God sees us. 9. Birds fly. 10. A bird sings. 11. Cows graze. 12. A she-goat grazes. 13. The

dog barks. 14. Bitches bark. 15. Cows give milk. 16. The boy tells a tale. 17. The ox grazes. 18. The brother gives milk. 19. The maternal aunt prepares tea. 20. She-goats give milk. 21. The dog eats bread. 22. The copper-smith makes utensils. 23. I have hands. 24. I have legs. 25. I have eyes. 26. The pups drink milk. 27. The carpenter drinks tea. 28. Oxen and cows run. 29. The birds sing. 30. The bird flies. 31. I worship God. 32. The carpenter worships God. 33. Blacksmiths worship God. 34. Carpenters make boxes. 35. A carpenter makes boxes. 36. A dog and pups run. 37. Oxen eat grass. 38. Girls wash clothes. 39. A coppersmith makes a brass box. 40. Sisters and brothers read books.

પાઠ ૯ મો:—૧. (અમુક) ચોર એક જાડ ઉપર ચઢે છે. ૨. વિશ્વુ છોકરો છે. ૩. (અમુક) કુતરો પાણી પીએ છે. ૪. આ એક જાડ છે. ૫. મૂર્ખ (માણસ) જૂઠું બોલે છે. ૬ અમુક ચોર દોડે છે. ૭. (અમુક) બળદ ઘાસ ખાય છે. ૮. કુતરાઓને વાળ હોય છે. ૯. મધમાખીઓ મધ બનાવે છે. ૧૦. જાડોને પાંદડાંઓ હોય છે. ૧૧. આપણે હિંદુસ્તાનમાં રહીએ છીએ. ૧૨. ઘોડાઓ ગાડીઓ ખેંચે છે. ૧૩. માણસોને વાળ હોય છે.

૧૪. બળદો ખેતર ખેડે છે. ૧૫ ખેડુતો બીયાં વાવે છે. ૧૬. ઘોડાઓ ચણા ખાય છે. ૧૭. બળદને શીંગડાંઓ હોય છે ૧૮. માણસો પરમેશ્વરને ચહાય છે. ૧૯. પરમેશ્વર આપણું રક્ષણ કરે છે. ૨૦. પક્ષીઓ ફળો ખાય છે.

પૃષ્ઠ ૨૮ મું:—1. The groom yokes the carriage. 2. Rajaram drives a carriage. 3. The tailor sews clothes. 4. The teacher teaches a lesson. 5. The boy reads a lesson. 6. The grain merchant sells grain. 7. The green grocer sells vegetables. 8. The cloth merchant sells cloth. 9. I buy wheat. 10. Shantaram purchases mangoes. 11. The servant brings milk. 12. Gardeners sell flowers. 13. Doctors give medicines. 14. The shoe-maker sews shoes. 15. The clerks write letters. 16. The pleaders plead. 17. The printer prints a book. 18. The book-seller sells books. 19. The Bombay mail starts from Surat. 20. The train comes.

પાઠ ૧૦ માં:—૧. એક કાળું બતક. ૨. એક સફેદ ઘોડો. ૩. કાંચુ ધાતુ. ૪. એક લાંબું ધોતીયું. ૫. એક ઉડી નદી.

૬. ગરમ પાણી. ૭. ગરમ વાસણ. ૮. રાતાં ગુલાબનાં ફુલો.
 ૯. કાળો વાવટો. ૧૦. એક અંધારો ઓરડો. ૧૧. એક તીક્ષ્ણ ચપ્પુ.
 ૧૨. લીલું પાંદડું. ૧૩. એક આળસુ છોકરો. ૧૪. રાતાં ગુલાબનાં
 ફુલો. ૧૫. પીળાં પાંદડાંઓ.

1. A black dog. 2. Yellow flags. 3. A sharp
 knife. 4. Industrious students. 5. An idle boy.
 6. A dark room. 7. A black turban. 8. A white
 dhotar. 9. A pink *sari*. 10. Red roses. 11. An
 idle calf. 12. A yellow bag. 13. A soft heart.
 14. A red box. 15. A white coat. 16. Fine
 dhotars. 17. A red room. 18. Black crows. 19.
 Green leaves.

- પાઠ ૧૬મે:--1. A wooden box. 2. A hard soil.
 3. A sweet song. 4. Good climate. 5. Indus-
 trious students. 6. Beautiful gardens. 7. A
 young boy and an old man. 8. A distant city.
 9. A small village. 10. A bad wind. 11. A beautiful
 girl. 12. Wide gardens. 13. Little children. 14.
 Few men. 15. An industrious carpenter. 16.
 Small toys. 17. A holy *sadhoo*. 18. Holy sages.
 19. Cold water. 20. Hot water. 21. The last boy.

22. A beautiful soap. 23. A holy temple. 24. A big cupboard. 25. New houses. 26. An old house. 27. Half a bread. 28. A good soil. 29. Old toys. 30. A new toy.

પાઠ ૧૨મો:—૧. (અમુક) બલો શિક્ષક એક વાર્તા કહે છે. ૨. તે સુંદર છોકરી એક મધુર ગીત ગાય છે. ૩. બાલુ પાસે એક રોટલો અને એક તીણી તરવાર છે. ૪. (અમુક) આજસુ છોકરા પાસે એક રાતું ગુલાબનું ફુલ છે. ૫. જેની મારો પાળેલો કુતરો છે. ૬. આ નાનાં દેખાવડાં છોકરાં છે. ૭. તેમને ભૂરી આંખ અને રાતા ગાલો છે. ૮. મારી પાસે એક નવી ચોપડી છે. ૯. તેઓની પાસે પાકી નારંગીઓ છે. ૧૦. આ એક સાંકડી ગલી છે. ૧૧. પેલી એક પહોળી ગલી છે. ૧૨. ઢોંગલીને સફેદ પોશાક છે. ૧૩. ગરમ સૂર્ય લૂગડાં સૂકવે છે. ૧૪. (અમુક) વિકાળ વાઘ ફરે છે. ૧૫. પ્રમાણિક માણસ ઈશ્વરથી ડરે છે. ૧૬. (અમુક) બલી સ્ત્રી સાડી બોજન રાધે છે. ૧૭. અમે ભવ્ય મહેલમાં રહીએ છીએ. ૧૮. તે કીમતી પોશાક પહેરે છે. (૧૯) પુશકારક મુસાફરી સારી (પરતું) છે. ૨૦. રામદાસ મને આ સુંદર બેટ આપે છે. ૨૧. તે એક ઉદ્યોગી વિદ્યાર્થી છે. ૨૨. શિક્ષક અણુકલામરા છોકરાઓને મારે છે. ૨૩. ગધેડાઓ ભારે બોજને લઈ જાય છે. ૨૪. તે એક ઘણી કાળજીવાળી નાની છોકરી છે. ૨૫. લીલી સખત આ ઉકાળે છે.

પૃષ્ઠ ૩૫:—1. Little children play. 2. Ramji drinks cold water. 3. The last boy reads. 4. The Sadhu eats half a loaf. 5. The carpenter makes a wooden box. 6. Girls sing sweet songs. 7. The black dog runs. 8. Idle boys play. 9. Women wear red saris. 10. Men wear red turbans. 11. I love good books. 12. Boys wear white clothes. 13. The servant washes red saris. 14. Rama washes a black coat. 15. The tailor sews a red coat. 16. An idle calf runs. 17. A wide road and a narrow lane. 18. A bright day. 19. I have a sharp knife. 20. Ramanlal has a yellow bag.

પાઠ ૧૩ માં:—૧. એક લાંબો દિવસ. ૨. એક મોટું ઘર. ૩. એક સાંકડી ગલી. ૪. સારી દુકાનો. ૫. નાના ખડીઆઓ. ૬. એક સુંદર બાગ. ૭. જમણો પગ. ૮. લાંબી દાદી. ૯. એક લોહો પોપટ. ૧૦. એક પ્રમાણિક માણસ. ૧૧. એક તીવ્ર ચપ્પુ. ૧૨. એક બસો પાડોશી. ૧૩. હેતાળ પિતા. ૧૪. એક લાભકારક ધંધો. ૧૫. એક સારો ધંધો. ૧૬. ગરમીની રૂતુ. ૧૭. પરમેશ્વર પાપીઓને શિક્ષા કરે છે. ૧૮. ન્યાયી રાજા ચોરોને શિક્ષા કરે છે. ૧૯. કેટલાક માણસો તેઓની દાદીઓ સાથે રહે છે. ૨૦. મારું નામ વેણીલાલ છે. ૨૧. તે પરમેશ્વરથી બીજું છે. ૨૨. તે જડકી

થેડું. ૨૩. ઉઘોગી છોકરાઓ તેમના પાઠો વાંચે છે. ૨૪. આળસુ છોકરાઓ તેમનો વખત નકામો ગુમાવે છે. ૨૫. સારી છોકરીઓ તેમના પાઠ કરે છે અને છોકરાઓ તેમની પેનસીલો ધડે છે. ૨૬. સારા છોકરાઓ સારી ચોપડીઓ વાંચે છે. ૨૭. મને સારી ડેરીઓ જોઈએ છે. ૨૮. વેણીલાલની પાસે રાતાં ગુલામો છે. ૨૯. તે ચાકર ધોળો ડગલો ધુએ છે. ૩૦. મારી બેનો ઇંગ્રેજ વાંચે છે. ૩૧. મારો કાકો ન્યાયાધિશ છે. ૩૨. મારો ભાઈ શિક્ષક છે. ૩૩. મારા પિતા દીવાન છે. ૩૪. મારો પટાવાળો મુસલમાન છે. ૩૫. મારો પુત્ર એક આળસુ છોકરો છે. ૩૬. મારી માતા એક ભલી સ્ત્રી છે. ૩૭. મને એક હેતાળ બેન છે. ૩૮. તેને એક પ્રેમાળ અને એક નિષ્ટાવાળી પત્ની છે. ૩૯. મારો કાકો એક વ્યાપારી છે. ૪૦. મારી બેન ચોખ્ખા રહે છે.

પાઠ ૧૫ મે:—1. A beautiful lake. 2. An old lake. 3. An old cart. 4. The oxen draw an old cart. 5. Ramashanker worships an idol. 6. I see an animal. 7. Sunderlal chooses a book. 8. An idle boy plays. 9. A tall tree. 10. Industrious boys get good prizes. 11. The old camel runs. 12. The old carpenter makes a window. 13. Cold water freezes. 14. The camel is a useful animal. 15. Industrious boys prepare a difficult

lesson. 16. A difficult work. 17. A strong man does a difficult work. 18. The brown horse draws a cart.

પાઠ ૧૬માં:—૧. છોકરાઓ મોટેથી વાંચે છે. ૨. છોકરીઓ સારી રીતે બેસે છે. ૩. (અમુક) બકરી એકદમ દૂદે છે. ૪. (અમુક) કાળો કુતરો બહાદુરાઈથી લડે છે. ૫. ઉંટો ઝડપથી દોડે છે. ૬. તે ચિતારો દિવાલ સારી રીતે ચીતરે છે. ૭. (અમુક) સિંહ મોટેથી ગર્જના કરે છે. ૮. રમણલાલ હાપણથી વર્તે છે. ૯. નકારા છોકરાઓ વગર શરમે વાત કરે છે. ૧૦. ઉલોગી છોકરાઓ દરેક વાંચે છે. ૧૧. (અમુક) ચોર ગુપ્તગુપ્ત દાખલ થાય છે. ૧૨. આપ પોતાનાં છોકરાંને ઘણું ચલાવે છે. ૧૩. મગનલાલ બહારથી હેત બતાવે છે. ૧૪. વરસાદ ધીમે ધીમે વરસે છે. ૧૫. ચંચળ મારી ઘણી અદેખાઈ કરે છે. ૧૬. શિક્ષક ગુસ્સાથી બોલે છે. ૧૭. સીપાઈઓ બહાદુરાઈથી લડે છે. ૧૮. મંચુ મધુર ગાય છે. ૧૯. ધનસુખ ઘણું ખાય છે. ૨૦. માણિકલાલ ડાહ્યું બોલે છે.

પૃષ્ઠ ૪૩ માં:—1. Chanchal cooks well. 2. Chunilal eats much. 3. The boy reads loudly. 4. The child runs swiftly. 5. The groom drives the carriage swiftly. 6. Vimala sings sweetly. 7. It rains heavily. 8. Mangaldas speaks angrily. 9. I enter quietly. 10. He acts badly. 11. Sun-

derlal enters suddenly. 12. Tamina knits well. 13. Lilavati embroiders well. 14. It rains very heavily. 15. Pranal shows love outwardly. 16. Ramnik sings daily. 17. Mr. Jani always acts wisely. 18. Gulabrai always writes strongly. 19. The calf bellows loudly. 20. Chimanlal envies me much. 21. Goats leap suddenly. 22. Pratap fights bravely. 23. The brown dog runs very swiftly. 24. The black goat fights bravely. 25. It rains slowly.

પાઠ ૧૭મો:—૧. પાટીઆની જમીન ઉપર. ૨. ગાડીમાં. ૩. પાણીનું ખાખોચીયું. ૪. કુવા ઉપર. ૫. જંગલમાં. ૬. ઝાડ પાછળ. ૭. સ્ટેશન ઉપર. ૮. નદીમાંથી. ૯. દરિયા કિનારે. ૧૦. છાપરા ઉપર. ૧૧. એક બિચાડે નાનું બાળક પથારીમાં સૂતું છે. ૧૨. વહાણ કિનારા ઉપર છે. ૧૩. એક પક્ષી ઝાડ ઉપર બેસે છે. ૧૪. તે ઉછાંછળો છોકરો પોતાનો પગ સીલેટ ઉપર મૂકે છે. ૧૫. તમે ઉપર જાઓ છો અને હું નીચે જઈશું. ૧૬. ગાડું કોયલાથી ભરેલું છે. ૧૭. મારા પિતા ખેતરે રહે છે. ૧૮. આ છોકરા તરફ જુઓ. ૧૯. કાફો ઝાડ પાસે બેસે છે. ૨૦. આપુ નિશાળેથી પાછો આવે છે. ૨૧. વાડીમાંથી. ૨૨. કુવામાં પાણી છે. ૨૩. ધરો તળાવ પાસે છે. ૨૪. દિવાલો ઉપર નકશાઓ છે. ૨૫. તે સાત વાગે ગાય છે.

୧୧୧ ଶବ୍ଦ:—1. In the box. 2. Under the table. 3. On the seaside. 4. To the river. 5. In the river. 6. Around us. 7. Under the water. 8. Far from the river. 9. Near the village. 10. Near the station. 11. In the meeting. 12. To the garden. 13. In the *bazar*. 14. On the boat. 15. In the corner. 16. On the bench. 17. To the sea. 18. Around the tree. 19. Far from the house. 20. Near the garden. 21. From the garden. 22. On the box. 23. From the table. 24. From the market. 25. From the teacher.

୧୧୨ ଶବ୍ଦ:—1. I place a book on the table. 2. We go to the seaside. 4. We go to the garden. 5. He meets me near the station. 6. The boat is in the river. 7. He goes to the market. 8. I purchase books from the *bazar*. 9. Randas brings flowers from the garden. 10. Reva draws water from the well. 11. We go to school. 12. I come from the station. 13. We live near the station. 14. We go to the station daily. 15. They buy wheat in the market. 16.

He brings vegetables daily from the market. 17. I bring books from the teacher. 18. Motilal comes to my house daily. 19. Chanda sings every night. 20. It rains at night. 21. Dogs bark at night. 22. Kites fly all day long. 23. My handkerchief falls into the river. 24. I dream horrible dreams every night. 25. I fear ghosts much. 26. The ship is on the seashore. 27. I go to take a walk on the bridge. 29. The garden is on the bank of the river.

પાઠ ૧૯ એ:—1. I come to your house. 2. You purchase my water-melons. 3. I have their mangoes. 4. You have his orange. 5. This is my garden. 6. That girl is my sister. 7. She goes to school. 8. Her pears. 9. It is my table. 10. Chanchal wears her skirt. 11. She gives them their bangles. 12. Give him his book. 13. He gives me his ring. 14. I give you my cap. 15. We ate our plaintains and pears. 16. She lost her earring.

પાઠ ૨૦ એ:—1. A mango and a pear. 2. One red dog and two brown horses. 3. My father

says that this is a good book. 4. Champaklal says that that penknife is bad. 5. I call you because the teacher comes. 6. Everyday he comes to school after I come. 7. He gets up after I get up. 8. I wash my clothes when the sun rises. 9. You play when I read. 10. When they write I play. 11. He writes when I write. 12. You come after they come. 13. You read because they read. 14. Chanchal weeps because her mother weeps. 15. If Lalbhai weeps his sister also weeps.

પાઠ ૨૨ મો:—૧. તે નિરાંતે ઉઘે છે. ૨. તમે ઉદ્યોગી રીતે કામ કરો છો. ૩. સૂર્ય આકાશમાં પ્રકાશે છે. ૪. તે પૂર્વમાં ઉગે છે અને પશ્ચિમમાં અસ્ત થાય છે. ૫. રામદાસ પોતાના પાઠો તૈયાર કરે છે. ૬. લશ્કરી સીપાઈઓ પોતાના અમલદારને તાબે થાય છે. ૭. નિશાળીઓ પોતાના શિક્ષકને તાબે થાય છે. ૮. (અમુક) છોકરો પોતાના શિક્ષકને ચઢાય છે. ૯. કુલો બહુ મધુર પીતળે છે. ૧૦. વહાણ ખડક સાથે અથડાય છે. ૧૧. હું હંમેશાં વાડીની આસપાસ ફરું છું. ૧૨. તે ખુલ્લુલ પક્ષીને સાંભળે છે. ૧૩. પૃથ્વી સૂર્યની આસપાસ ફરે છે. ૧૪. હું મારી ચોપડીઓ ચોપડી મૂકવાની ઘોડી ઉપર મુકું છું. ૧૫. હું હંમેશાં મારી પેન-સીલ મારા ચપ્પુ વડે ધડું છું. ૧૬. (અમુક) કુતરો ગિલાડી

પાછળ દોડે છે. ૧૭. તે સવારમાં આવે છે. ૧૮. તે એક મૂર્ખી
 છોકરી છે. ૧૯. (અમુક) પૈસાદાર બ્રાહ્મણ સ્ટેશનથી દૂર આવેલા
 પોતાના ઘરમાં રહે છે. ૨૦. હું હંમેશાં રામશંકરને સ્ટેશન નજીક
 મળું છું. ૨૧. (અમુક) સફેદ કુતરો મોટેથી બસે છે. ૨૨.
 માફ નામ તેમજંદ છે. ૨૩. મારા બાપનું નામ વખતચંદ છે. ૨૪.
 હું એક કાપડનો વેપારી છું. ૨૫. તે એક દારૂનો વેપારી છે. ૨૬.
 હું મારો માલ જર્મનીથી ખરીદું છું. ૨૭. છગનલાલ પરદેશ
 અનાજ મોકલે છે. ૨૮. તેનો બાઇ જાપાનથી મોજાં, ગંજીરાક,
 વગેરે મંગાવે છે. ૨૯. છગનલાલ એક દેશાવર માલ મોકલનાર
 આડતીયો છે. ૩૦. તેનો બાઇ દેશાવરથી માલ મંગાવનાર આડતીયો
 છે. ૩૧. મુંબાઇમાં ધણા બહારથી માલ મંગાવનાર અને બહાર
 મોકલનાર ધણા આડતીયાઓ છે. ૩૨. (અમુક) ઘરડો માણસ
 ઝાડ પાસે બેસે છે. ૩૩. તેનો કુતરો તેની પાસે બેસે છે. ૩૪.
 આ બિખારી હંમેશાં અલિઆં આવે છે. ૩૫. ટપાલનો સિપાઈ
 મારા કાગળો નિયમસર લાવે છે. ૩૬. તે એક ધણો પરગણુ
 માણસ છે. ૩૭. મુંબાઇનો ગવરનર હાલ પૂનામાં છે. ૩૮. નદી
 કીનારા પાસેનો સુંદર બાગ. ૩૯. હું ગોપીપરામાં રહું છું. ૪૦.
 તેઓ એક પ્રાણી પસંદ કરે છે. ૪૧. રામો ગાયો અને બેંસોને
 દોહ્ય છે. ૪૨. મારી બેનો સારી રીતે બરે છે. ૪૩. મારી મા
 મારાં લગણાં શીવે છે. ૪૪. તમે જૂઠું બોલો છો. ૪૫. તેઓ
 હંમેશાં સાચું બોલે છે. ૪૬. જ્યારે આપણે સાચું બોલીએ છીએ
 ત્યારે કોઈ આપણને ચઢાય છે. ૪૭. જ્યારે શાંતિ વાંચે છે ત્યારે
 બે ગોવંદ આવે છે, તો તેણી પોતાની ચોપડી તરતજ બંધ કરે

છે. ૪૮. કુતરો તળાવમાં છે. ૪૯. તે તેમાં તરે છે. ૫૦. ટીપુ એક બહાદુર કુતરો છે. ૫૧. તે તળાવમાંથી એક લાકડી લાવે છે. ૫૨. મી० એન્ડરસન મુંબાઇના કલેક્ટર છે. ૫૩. તે મરાઠી સારી રીતે બોલે છે. ૫૪. તે એક સારો ઇંગ્લેન્ડ છે.

પૃષ્ઠ ૬૦ મું:—૧. તે નદી તરફ દોડ્યો. ૨. ચંદુ નિશાળે જશે. ૩. મેં એક કેરી ખરીદી. ૪. અમે રમાલો ખરીદીશું. ૫. ચાકર શેતરંજી વિટાળે છે. ૬. તે તળાવમાં નહાયો. ૭. તેઓ એક ચોપડી વાંચશે. ૮. માદી દિવાલ સાથે અથડાઈ. ૯. અમે બારણાં બંધ કરીયાં. ૧૦. તે મારી ભેટ સ્વીકારશે. ૧૧. કડીઆએ દિવાલ ચીતરી. ૧૨. રામદાસ લોહી યુક્યો. ૧૩. તે ચાકરે લુગડાં ધોયાં. ૧૪. તે કહેડાને અઢેલીને ઉભો. ૧૫. અમે ગંગા નદીમાં નાહીશું. ૧૬. (અમુક) ચાકર દીવાઓ ટાંગે છે. ૧૭. ચિતારો ચિત્ર ચીતરશે. ૧૮. તે સરખત પીએ છે. ૧૯. અમે અહિં આરામ લઈશું. ૨૦. તેઓ બાગ લગી ચાલતા જશે.

પૃષ્ઠ ૬૧ મું:—Ramdas accepted my present. 2. I shall accept your present. 3. He drinks milk. 4. You rolled the carpet. 5. She will roll up the map. 6. He spitted. 7. This sadhoo spitteed blood. 8. People will drink syrup. 9. I stopped a carriage. 10. He will stop me. 11. We kept dogs 12. They take rest. 13. You took rest. 14. The dog drank milk. 15. The officer took

a bribe. 16. The ship dashed against a rock. 17. An idle boy plays. 18. Manilal read very slowly. 19. That girl will read loudly. 20. You will try. 21. I shall try this medicine. 22. Yesterday I read a lesson. 23. The servant hung a lamp. 24. Rama washed the clothes well. 25. This girl will sing well. 26. That woman will cook well. 27. This industrious boy will surely get a prize. 28. This good woman will milk a cow.* 29. Yashoda put a book in a cupboard. 30. His sister put her sari in a cupboard. 31. Yesterday a man dashed himself against a carriage. 32. The policeman stopped the carriage. 33. I took this book from you. 34. The horse will take rest. 35. The sun will rise to-morrow morning. 36. Flowers give good smell. 37. I bathed in the morning. 38. I walked up to the garden. 39. I shall shut the book.

୩୫ ଶ୍ଳୋକ:—1. Bhavanishanker helped me. 2. God will help us. 3. My servant brings vegetables. 4. The thief ran away. 5. If you speak loudly, the thieves will run away. 6. I lost five

hundred rupees in Dwarka. 7. Yesterday I slept soundly. 8. You will sleep soundly at night to-day. 9. When my uncle built a house I was in Bombay. 10. Pratap fought bravely. 11. I bought five pounds of sugar. 12. Babar was the founder of the Mogal Empire. 13. My brother married at a young age. 14. Gokuldas Sheth built a hospital. 15. Clive founded the British Empire in India. 16. The king protects his subjects. 17. The Hindus marry young, and Englishmen marry late in life. 18. Buddha founded Buddhism in Asia and Jesus Christ founded Christianity in Europe. 19. Rajaram took four days' leave. 20. The servant will draw water from the well. 21. My friend helped me. 22. Ramakrishna was a great sage. 23. When my younger sister brought milk I was asleep. 24. When the cat drank milk the dog barked. 25. Vanraj was a king.

५१३ २३३१:—1. Sandy deserts. 2. A deep river. 3. Deep valleys. 4. High mountains. 5. Big offices. 6. Wide oceans. 7. Long bridges. 8.

Poor farmers. 9. Papers. 10 Strong bridges. 11. Wide streets. 12. Red pencils. 13. Twenty five potatoes. 14. Fifty chairs. 15. Bunches of grapes. 16. Cats and dogs. 17. Ships and sailors. 18. Yellow houses. 19. Small villages. 20. Fifteen dishes and fifty cups.

५३ २६३:—1. Where do you go ? 2 Where will you sit ? 3. Where is he ? 4. Where did he sit ? 5. What is this ? 6. What did you bring ? 7. What will they bring ? 8. Do you come ? 9. How did you come ? 10. How do you come ? 11. How will he come ? 12. When does he come ? 13. When did he come ? 14 When will you bring it ? 15. Why do they come ? 16. Why did they come ? 17. Why will they come here ? 18. Who goes there ? 19. Who came there ? 20. Who will come there ? 21. Which is that book ? 22. Which child came ? 23. Which beggar will come to beg ? 24. Whose is this garment ? 25. Whose child will go ? 26. Whose was this ring ?

५३ २७३:—1. Gangaram spoke angrily. 2. Babar travelled. 3. Ganpatram sold the shop.

4. I bought that shop. 5. Ghelabhai built a house. 6. Sunderdas cheated Ganu. 7. Rama boiled water. 8. Sevaklal laughed twice. 9. This girl cooked rice. 10. Flowers withered. 11. Ramdas forgot me. 12. Rama loved Seeta. 13. Gangadas gave money. 14. Humayu fled away. 15. Kulin grew up. 16. The dog caught a cat. 17. The shopkeeper cheated me. 18. My uncle invited me. 19. I slept much. 20. Rangildas wept much. 21. Gulabdas improved much. 22. The teacher improved him. 23. We bought flowers. 24. They got up. 25. He gave me money angrily.

શુદ્ધિપત્ર.

(મહત્વની ભૂતોના)

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૭	૭	docters	Doctors
૨૮	૨	બિંગ	બિંગ
૪૮	૬	gohsts	ghosts
૫૩	૧૪	The ઉપરનો ૪૫ નંબર તે ઉપરની લીટીના meet ઉપર જોઈએ.	
૫૮	જૂતકાળમાં (૪મી લીટી)	ખીટ	ખેટ
૭૬	૧૮	Staions	stations
૭૯	૧૯	thico	thrice
૮૦	૪	weap	weep

૪૫ બાલકોના હિત માટે જરૂરનું

ફક્ત અઢાર આના ચોકલી સુંદર બાલોપયો

આર પુસ્તકો મંગાવો.

[વિ. પિ. થી મંગાવનારને ત્રણ આના ખર્ચનું વધશે.]

સામટી નક્કો ખરીદનારને સાઈ કમીશન આપશું.

લખો:—દયાશંકર બાઈશંકર શુક્લ.

વ્યવસ્થાપક, બાલસાહિત્ય પ્રકાશ મંદિર,

સોનીકૂળીઆ—સુરત.

